DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
June 6, 1995

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, BIRŽELIS – JUNE 6, 1995 Nr. 108

Klaipėdoje įvyko „Mažosios Lietuvos" suvažiavimas

Vilnius, gegužės 29 d. (LR) – Klaipėdoje gegužės 27 d. įvyko septintasis lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva" suvažiavimas, rašo Aušra Pilaitienė „Lietuvos ryte". Jame dalyvavo beveik du šimtai bendrijos narių iš Klaipėdos, Šilutės, Tauragės ir kitų apylinkių, svečiai iš Vokietijos, JAV ir Kanados.

Apytiksliais apskaičiavimais, Lietuvoje beliko pora tūkstančių žmonių, laikančių save lietuvininkais, kilusių iš senųjų Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos vietovių. Seimelio pirmininkas Viktoras Pėteraitis pabrėžė, kad lietuvninkų bendrija yra visuomeninė kultūrinė organizacija, nekelianti politinio atspalvio problemų. Jos pagrindinis tikslas – išsaugoti Prūsijos lietuvių istorinę atmintį, šio krašto specifiką, puoselėti kultūrą, papročius, tradicijas ir svarbiausia – padėti bendrauti lietuvininkams, išsibarsčiusiems po įvairias pasaulio šalis.

Bendrija siekia, kad į tėviškę būtų pargabenti kitose šalyse palaidoti Lietuvai nusipelniusių žmonių palaikai. Praėjusiais metais įvykdytas paskutinysis profesoriaus Viliaus Gaigalaičio noras sugrįžti amžinojo poilsio į tėvų žemę. V. Gaigalaitis penkiolika metų Prūsijos seime atstovavo Klaipėdos kraštui ir Šilutės apskričiai, vadovavo „Sandoros" draugijai. Bendrija prisidėjo, kad į tėvų žemę sugrįžtų Vydūno ir K. Jankaus palaikai. 1989 metais Agluonėnuose pradėtas sodinti ąžuolynas šio krašto garbingų žmonių atminimui.

Viktoras Pėteraitis papasakojo apie JAV ir Kanadoje gyvenančių Klaipėdos krašto išeivių remiamą „Mažosios Lietuvos fondą", kuris padeda leisti knygos apie šį kraštą. Iš spaudos jau išėjo šeši leidiniai, leidžiami dar penki. Šiemet turėtų pasirodyti M. Purvino knyga apie Klaipėdos krašto lietuvių mokyklas – D. Kauno ruošiama „Mažoji Lietuva".

Architektas M. Purvinas teigė, kad jau nebetoli ta diena, kai sunyks ar bus nugriautas paskutinis šiam kraštui būdingas pastatas, o Mažosios Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas nedaug kam rūpi. Kaip teigiamus pavyzdžius jis paminėjo Šilalės rajono kultūros skyrių, remianti senųjų kaimų istorinius tyrinėjimus, Klaipėdos rajono vadovus, siekiančius užfiksuoti turtingą Priekulės istoriją.

Suvažiavimo nariai nutarė kreiptis į Seimą, kad rengiant Pilietybės įstatymo pataisas, būtų atsižvelgta į išskirtinę Klaipėdos krašto gyventojų padėtį, kurie buvo priversti iš savo gimtųjų vietų išvykti į Vokietiją. Bendrija sieks, kad nacių į Vokietiją išvežti asmenys būtų prilyginti tremtiniams. Buvo priimtos rezoliucijos dėl Rambyno kalno ir Bitėnų kaimo paskelbimo gamtos, istorijos ir kultūros paminklų ir dėl beatodairiško kultūros paveldo naikinimo Kuršių nerijoje.

Atsistoję ir susikibę rankomis lietuvininkai suvažiavimą baigė giesme „Taigi imk mano ranką".

JAV ginkluotų pajėgų vadas gen. John Shalikashvili ir JAV gynybos sekretorius William Perry tariasi prieš skubos tvarka sušauktą posėdį su 15-os NATO šalių gynybos ministrais birželio 3 d. spręsti susidariusią krizę dėl Jungtinių Tautų taikos palaikytojų, kuriuos serbai paėmė įkaitais. Posėdyje nutarta toje srityje sukurti du greito reagavimo padalinius, kurie gintų Bosnijoje dislokuotus taikos palaikytojus. Numatoma, kad iki birželio pabaigos pradės veikti pirmasis padalinys, sudarytas iš 5,000 britų karių ir antrasis, sudarytas iš britų, prancūzų ir olandų karių. JAV dalyvautų tik jei reiktų pagalbos išvedant JT taikos palaikytojus.

Ministras prašė didesnės NATO ekspertų pagalbos

Vilnius, birželio 1 d. (AGEP) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys mano, kad Lietuvos dalyvavimas NATO „Partnerystė vardan taikos" programoje yra geriausia praktinė priemonė šalies ginkluotosioms pajėgoms kurti bei siekti narystės NATO. Jis tai pareiškė gegužės 31 d. Olandijos mieste Noordwijk vykusiame Šiaurės Atlanto Bendradarbiavimo Tarybos (NACC) užsienio reikalų ministrų posėdyje.

Kaip praneša Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos informacijos ir spaudos skyrius, ministras Povilas Gylys sveikino Rusijos pasirašytą individualios partnerystės su NATO programą. Ministras išreiškė viltį, kad išplėstas NATO ir Rusijos bendradarbiavimas stiprins pasitikėjimą, tikslų ir siekių supratimą ne tik tarp NATO ir Rusijos, bet ir tarp Rusijos bei kitų NATO partnerių, dalyvaujančių „Partnerystės" programoje.

Ministras ragino NATO neapsiriboti vien įprastais susitikimais ir seminarais, o skirti daugiau dėmesio bei lėšų didesnei ekspertų pagalbai.

Prieš NACC ministrų posėdį įvykusiame Lietuvos, Latvijos, Estijos užsienio reikalų ministrų posėdyje su Danijos užsienio reikalų ministru Niels Petersen pasikeista nuomonėmis dėl galimybės įkurti tarptautinių patarėjų tarybą Baltijos valstybių saugumo klausimais, kurioje dalyvautų Skandinavijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos bei JAV saugumo srities specialistai.

Tokios tarybos tikslas būtų teikti pagalbą bei patarimus Baltijos valstybių vyriausybėms saugumo klausimais. Numatyta, kad galutinis sprendimas dėl saugumo patarėjų tarybos įsteigimo bus priimtas birželio 9 d. įvyksiančiame Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrų susitikime.

Pasibaigus NACC ministrų posėdžiui, ministras P. Gylys dalyvavo JAV valstybės sekretoriaus Warreno Christopherio susitikime su vienuolikos Vidurio Europos valstybių užsienio reikalų ministrais.

Lietuvos taikos palaikytojai tarnauja Kroatijoje

Vilnius, gegužės 26 d. (BNS) – Lietuvos taikos palaikytojų būrys toliau vykdo Jungtinių Tautų misiją Kroatijoje, nepaisant padidėjusios įtampos regione. Gegužės 27 d. 32 karių būrys „LitPla-2" stoja į budėjimo postus skiriamojoje juostoje Kostanicos mieste Serbų Krajinoje, kur pakeis atostogų išeinančius danų taikos palaikytojus.

Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Jonas Gečas nuolat palaikantis ryšį su būrio vadu, kalbėdamasis su BNS korespondentu pasakė, kad Serbų Krajinoje padažnėjo serbų ir kroatų susišaudymai, tačiau pakilusi įtampa nekeičia lietuvių taikos palaikytojų budėjimo įsipareigojimo laiko.

Antrasis Lietuvos taikos palaikymo būrys, pakeitęs pirmąjį po pusės metų tarnybos, savo misiją Kroatijoje pradėjo vasario 17 dieną. Būrys, kuriam vadovauja leitenantas M. Kazlauskas, savo misiją atlikinės iki rugpjūčio mėnesio. Po to ji turėtų pakeisti jau pradėtas Ruklos bazėje Jonavos rajone ruošti trečiasis lietuvių taikos palaikytojų būrys „LitPla-3".

Premjeras: Orimulsiono tiekimo Lietuvai sutartis – politinis žingsnis

Vilnius, birželio 1 d. (AGEP) – Orimulsiono tiekimo sutartis yra, visų pirma, politinis žingsnis, užtikrinantis Lietuvos energetinę nepriklausomybę, pareiškė Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius.

Spaudos konferencijoje birželio 1 d. A. Šleževičius teigė, kad orimulsionas ir tolimoje ateityje garantuos stabilias energijos kainas, tuo tarpu mazuto kaina neišvengiamai ir labai sparčiai didės.

„Aš supratau Rusijos ambasadoriaus interesą, kad orimulsionas nebūtų įvežamas į Lietuvą", sakė premjeras, minėdamas dvi valandas trukusį pokalbį su Rusijos ambasadoriumi Venezueloje, kai Lietuvos delegacija balandžio pabaigoje ten vedė derybas. Tačiau premjeras sakė nesuprantąs, kodėl tokios mintys vis labiau linksniuojamos pačių Lietuvos politikų. „Labai apmaudu, jog garbingu ekologų iš Amerikos komentarai gerokai prasilenkia su tikrove", sakė A. Šleževičius.

Neseniai žymus JAV gamtosaugininkas Valdas Adamkus spaudoje teigė, kad prieš pasirašant kontraktą, būtina išsiaiškinti aplinkosaugos sąlygas ir galimą šio kuro žalą žmonėms. Panašias mintis gegužės 31 d. spaudos konferencijoje išsakė ir Centro Sąjungos pirmininkas, Seimo narys Romualdas Ozolas.

A. Šleževičius spaudos konferencijoje sakė, kad energetikos objektų taršalai sudaro tik 9% visų taršalų, o orimulsiono dalis juose nesieks dešimtosios dalies. Be to, sutartis būsimosioms vyriausybėms palieka laisvas rankas bet kada nutraukti orimulsiono tiekimą.

Lietuva – šeštoji pasaulio šalis, pradėsianti įvežti ir naudoti šią kuro rūšį, sakė premjeras. Pasak jo, orimulsioną naudoja Japonija, JAV, Danija, Didžioji Britanija ir Kanada.

Orimulsioną Lietuvai tieks Venezuelos kompanija „Bitor Europe Ltd." Per trejus pirmuosius metus Lietuva pirks 300,000 tonų šio kuro – nuo 50,000 šiemet iki 150,000 tonų 1997 metais. Pagal kontraktą, vėliau Lietuva pirks orimulsioną dar 15 metų, o jo kaina bus paskaičiuota pagal specialią formulę, kuri remiasi akmens anglies kaina keturiuose didžiausiuose pasaulio akmens anglies regionuose.

Lietuva numato pirkti nuo 300 iki 600 tūkstančių tonų orimulsiono per metus, ir tai sudarys 20%-30% mazutą naudojančių elektrinių naudojamo kuro.

Patikslinimas

Ketvirtadienio, birželio 1 d. „Drauge" išspausdintame straipsnyje apie Pilietybės ir K. Bobelio komitetų posėdžius Vilniuje, vienas sakinys straipsnio pabaigoje galėjo būti neaiškus dėl įsivėlusios korektūros klaidos. Sakinys turėjo būti toks: „Po gana aštrių pasikeitimų nuomonėmis, JAV LB pirmininkė Regina Narušienė oponavo K. Bobeliui, teigdama, kad ji niekada nesutiks su naujuoju projektu ir demonstratyviai apleido posėdžių salę".

Rengiamasi tarptautinėms karinėms pratyboms

Vilnius, birželio 1 d. (AGEP) – Lietuvos kariai ruošiasi ir laukia Lietuvos Seimo pritarimo bendroms pratyboms su danais, lenkais ir amerikiečiais.

Ministrų kabinetas pritarė krašto apsaugos ministro Lino Linkevičiaus siūlymui Lietuvos teritorijoje rugpjūčio 2-26 dienomis surengti bendras Lietuvos ir JAV kariuomenių būrių pratybas, per kurias bus rengiamasi Jungtinių Tautų taikos palaikymo operacijoms.

Gegužės pabaigoje vyriausybė prita·ė panašiam siūlymui birželio 10-12 dienomis surengti bendras Lietuvos, Lenkijos ir Danijos kariuomenių būrių pratybas. Tačiau tokiems sprendimams dar turi pritarti Seimas. Birželio 1 d. vakariniame posėdyje Seimui pateikti svarstyti nutarimo projektai, leisti atvykti į Lietuvos teritoriją Lenkijos, Danijos ir JAV kariuomenių būriams.

Krašto apsaugos ministerija pasiūlė surengti bendras pratybas, vykdydama bendradarbiavimo susitarimus su Lenkijos, Danijos ir JAV gynybos žinyboms bei stiprindama karinį bendradarbiavimą su NATO ir Vyšegrado valstybėmis – Lenkija, Čekija, Slovakija ir Vengrija. Šios pratybos įtrauktos į NATO „Partnerystės vardan taikos" Lietuvos individualios partnerystės programą.

Pratybos su lenkais birželio mėnesį ir su amerikiečiais rugpjūčio mėnesį vyks Ruklos bazėje Jonavos rajone. Bus ruošiamasi vykdyti taikos palaikymo operacijas.

Į pratybas atvyktų po vieną Lenkijos, Danijos ir JAV kariuomenių būrį. Juose būtų ne daugiau kaip po 40 karių su ginkluote.

Japonija padeda Sachaline nukentėjusiems

Maskva, birželio 2 d. (OMRI) – Japonija siųs jau ketvirtą siuntą pašalpos Sachalino saloje nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems, nepaisant kartulio, kurį sukėlė Rusijos prezidento Boris Jelcino netaktiški pasisakymai apie šios pašalpos galimą politinę kainą. Gegužės 31 d. B. Jelcinas pasakė, kad Japonija galinti panaudoti pagalbos teikimą kaip priemonę spausti Maskvą, kad grąžintų Japonijai Kurilų salas.

Rusijos užsienio ministerijos atstovas Grigory Karasin dar padidino įžeidimą, pasakydamas, jog prezidento Jelcino pasisakymuose atsispindi rusų nusistebėjimas, kad kai kurie Japonijos pareigūnai Kurilų salų teritorinį klausimą jungia su visais kitais klausimais. Karasin tačiau taip pat pabrėžė, kad Rusija yra labai dėkinga už Japonijos pagalbos pasiūlymą ir sakė, kad ministro pirmininko pirmasis pavaduotojas Oleg Soskovec telefonu susirišo su Japonijos užsienio ministru koordinuoti pagalbos priėmimą.

Jabloko partijos pirmininkas Grigory Javlinsky taip pat pasiuntė laišką, dėkodamas Japonijai už teikiamą pagalbą ir apgailestaudamas dėl „Rusijos aukščiausiosios vadovybės pavienius neatsakingus pareiškimus".

Rusija pasaulinėje ginklų rinkoje

Vilnius, gegužės 25 d. (LA) – Jau 1991 m. Prancūzijos gynybos ministerija suprato, kad galima palaikyti glaudesnius ryšius su Rusija, rašo Arminas Norkus „Lietuvos aide", pasinaudodamas straipsniu Prancūzijos „Defence Nationale". O rusai mielai pabrėžia, kad jų Konstituciją ir karinę doktriną įkvėpė Prancūzijos pavyzdys.

Rusija, anot „Defence Nationale", tai viena iš trijų šalių (kitos dvi – Jungtinės Valstijos ir Prancūzija), turinti autonominį geostrateginį mąstymą. Tai, kad po ekonominės „šoko terapijos" valstybė, bent laikinai, kontroliuoja kai kuriuos sektorius, galima vadinti priemone, kuri yra būtina, norint pritaikyti pramonę prie pasaulio ekonomikos reikalavimų. Šiuo požiūriu Prancūzijos mišrios ekonomikos modelis rusams yra įdomus pavyzdys. Tiesa, šį modelį labai kritikuoja Rusijos demokratai.

Pirmoji Prancūzijos ir Rusijos sutartis ginklų srityje – pirmoji ir vienintelė tokia vienos iš NATO šalių sutartis su Rusija – buvo pasirašyta 1994 metų vasario 4 dieną. Vykdydamos šią sutartį, 1994 m. birželio 5 d. abiejų šalių gynybos ministerijos sudarė darbo grupę. Tiesa, tokiam bendradarbiavimui trukdo tai, kad Rusijoje nėra atitinkamų įstatymų. Dabar Prancūzijos firmų rizika nedidelė, nes nedidelė ir sandėrių apimtis, tačiau ateityje reikės didesnių teisinių ir komercinių garantijų. Ypač sudėtinga yra pramoninės nuosavybės problema.

Rusija ir Prancūzija pasaulio ginklų rinkoje, – ne tik partnerės, bet ir varžovės.Rusija mobilizuoja savo jėgas, norėdama įeiti į naują rinką, kuri skiriasi nuo tos, kurią turėjo Sovietų Sąjunga. Nespėliojant, kaip Rusija plėtosis politiškai, reikia pasakyti, kad kai tik padėtis joje stabilizuosis, Rusijos pramonė taps pavojingu Vakarų tiekėjų konkurentu.

Penkioms šalims: Jungtinėms Valstijoms bei Rusijai (Sovietų Sąjungai) ir – šiek tiek mažiau – Vokietijai, Prancūzijai, ir Didžiajai Britanijai tenka 85% pasaulio karinės produkcijos eksporto (tiek 1989, tiek ir 1993 metais). Kitus 15% dalijasi kokia dešimt šalių, tarp kurių galima išskirti tris „naujuosius konkurentus" – Kiniją, Čekiją ir Izraelį.

Kinijos ginklų eksportas kelia susirūpinimą ne tiek kiekiu, kiek pobūdžiu, nes Kinija ne visada pripažįsta masinio naikinimo ginklų tiekimo apribojimus. Reikia priminti, kad devintojo dešimtmečio pabaigoje Saudi Arabija būtent iš Kinijos gavo balistinių raketų, kai jų jai nepardavė nei Vakarai, nei Sovietų Sąjunga. Kinijos siūlomi ginklai gal ne tokie tobuli, bet pigesni.

Subyrėjus Varšuvos paktui, Čekija sugebėjo išsaugoti savo ginklų rinką. O Izraelis mano privaląs turėti autonominę karinę pramonę, nes tada nepriklausys nuo įvairių apribojimų ir atsisakymų tiekti karinę produkciją. Izraelio techninės ir gamybos galimybės yra didžiulės, jam būtina rinka. Jis sukūrė puikią bei veiksmingą valstybinę ir komercinę eksporto sistemą. Dabar Izraelis – pavojingas konkurentas. Kiti palyginti rimti „naujieji konkurantai" ginklų rinkoje – Pietų Afrika, Indija, Pietryčių Azijos šalys, Pietų Korėja ir Japonija.

JAV ir Europos santykius ginklų gamybos ir prekybos srityje Prancūzijos „Defence Nationale" vadina dviprasmiškais, nes tai vienu metu yra ir bendradarbiavimas, ir konkurencija. O pastaroji vis didėja.

Konservatoriai: Valdžios ekonominė politika gresia socialiniu sprogimu

Vilnius, birželio 2 d. (Elta) – **Dabartinė vyriausybė per trejus metus sukraus apie 7 milijardų litų užsienio ir vidaus skolą, viršijančią dvejų metų valstybės biudžeto dydį, pasakė Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius penktadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje.**

Žurnalistams jis pristatė konservatorių parengtą memorandumą „Dėl grėsmingų vyriausybės veiklos padarinių ir ekonomikos gaivinimo programos". G. Vagnorius pažymėjo, kad net ir pagal Statistikos departamento pagražintus duomenis, šiuo metu realus vidutinis darbo užmokestis tesudaro trečdalį 1991 metų lygio, o pensijos nuo 1992 m. vidurio sumažėjo keturis kartus.

Konservatorių valdybos pirmininkas išdėstė ir tokios gilios ekonominės krizės priežastis. Vyriausybei nuolaidžiaujant, per kai kuriuos bankus pasisavinta ir išplauta jau per 100 milijonų litų, o per neteisėtai indėlius priiminėjančias firmas – dar keletas šimtų milijonų litų. Be to, dėl faktiško lito nuvertėjimo Lietuvos įmonėms vis sunkiau parduoti savo produkciją tiek užsienyje, tiek vidaus rinkoje.

Gediminas Vagnorius kritikavo Lietuvoje pritaikytą lito su doleriu susiejimo mechanizmą. Konservatoriai siūlosi kartu su kitomis Seimo frakcijomis parengti svarbiausių ir neatidėliotinų veiksmų programą, kuri padėtų išvengti ekonominio ir socialinio sprogimo.

KALENDORIUS

Birželio 6 d.: Šv. Norbertas, vysk. (1082-1134 m.); Klaudijus, Kandida, Paulina, Mėta, Tauras.

Birželio 7 d.: Robertas, Lukrecija, Ratautas, Romantas, Milda.

SVEIKATOS KLAUSIMAIS

PRIEMONĖS PRIEŠ OSTEOPOROZĘ

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Moterys osteoporoze serga 8 kartus dažniau negu vyrai. Po klimakterinio laikotarpio estrogeno hormonams staigiai sumažėjus, moters organizme kasmet kaulai nustoja tarp 2-4% kalcio druskų. Estrogeno hormonas skatina kalcio absorpciją iš virškinamojo trakto ir mažina jo išsiskyrimą per inkstus. Todėl kai kurie gydytojai mano, kad po klimakterinio laikotarpio reguliariai imant estrogeno hormoną iki maždaug 75 metų amžiaus, moters kaulai gali būti apsaugoti nuo kalcio nykimo.

Estrogeno hormonas ne visoms moterims yra priimtinas. Kai kurios negali jo imti, nes yra sirgusios arba serga krūties vėžiu, arba turi kitas sveikatos problemas, kurios estrogeno įtakoje gali pablogėti. Kitos bijo jo imti, nes jis gali sukelti gimdos vėžį. Estrogeną imant kartu su kitu moterišku hormonu, progestin, gimdos vėžio išsivystymo galimybė sumažėja. Pridėjimas progestin prie estrogeno galbūt mažina galimybę ir krūties vėžiui išsivystyti, bet ar tokia šių vaistų kombinacija taip pat veikia, dar nėra žinoma. Vartojant estrogeną su progestin kasdien, pradžioje kelių mėnesių tėkmėje, moteris gali turėti mažus mėnesinius kraujavimus, kurie vėliau pranyksta. Tos moterys, kurios nenori imti šių dviejų hormonų, gali vartoti **Didronel,** kuris esą apsaugo kaulus nuo silpnėjimo ir yra tokiam tikslui FDA aprobuotas.

Yra gydytojų, kurie sako, kad valgant kalcio turintį maistą arba papildomai imant kalcio tabletes bei vitaminą D ir aktyviai fiziniai judant, galima išlaikyti kaulų stiprumą, nevartojant estrogeno hormono. Savaime aišku, kad kiekviena moteris, nepaisant amžiaus, imdama kalcį ir vitaminą D bei būdama fiziniai aktyvi, stiprina kaulų masę. Todėl, juo didesnė kaulų masė, tuo lengviau būna pakeliamas kalcio išsiskyrimas iš kaulų.

Imant 1,500 miligramų kalcio ir 400-800 IU vitamino D kas dieną bei aktyviai fiziniai judant, galima sustabdyti kaulų nykimą. Bet kalcis organizme mažėja ir vartojant didesnius kiekius alkoholio arba imant kortizono vaistus. Mažai kalorijų, bet daug skaidulų turintis maistas, judėjimo stoka, pieno negėrimas, rūkymas ir nėštumas taip pat mažina kalcį organizme. Kalcio nykimą iš kaulų galima tiksliai nustatyti, šviečiant kaulus rentgeno spinduliais. Jeigu toks tyrimas parodo, kad moters kaulai jau turi osteoporozinius pakitimus, tai vitaminas D, kalcis ir gimnastika be estrogeno hormono mažai ką padės. Tokiu atveju estrogeno hormoną imti yra būtina. Tokiu gydymu kaulų minkštėjimą galima sustabdyti, bet pakitusius kaulus atstatyti į tokią būklę, kokia buvo prieš prasidedant ligai, nėra galima.

Osteoporozę taip gydant ir norint sužinoti, ar gydymas padeda, reikia dar kartą kaulus po 12 arba 24 mėnesių rentgeno spinduliais peršviesti.

Kaulų stiprinimui rekomenduojami fiziniai judesiai yra: energingas vaikščiojimas ir lipimas laiptais. Apskritai, juo daugiau judini kūną ir raumenis tuo būni sveikesnis. Dr. S. L. Greenspan, Osteoporosis Prevention and Treatment Center at Beth Israel Hospital, pataria ir jaunom moterim energingai vaikščioti 30-60 minučių 3-5 kartus savaitėje.

Nepaisant, kaip tu bejudintum kūno raumenis, kaulai nestiprės, jeigu jie negaus pakankamai kalcio, kuris yra pagrindinė kaulų struktūros dalis. Be to, jis yra labai svarbus veiksnys ir normaliom širdies, nervų bei raumenų funkcijom palaikyti. Kalcio trūkumas sukelia širdies ritmo sutrikimus, raumenų mėšlungius ir kūno konvulsijas. Geriausiai absorbuojamas kalcis būna tas, kuris randamas maisto produktuose. Todėl patikimiausias būdas palaikyti normalų kalcio kiekį organizme yra valgymas mišraus maisto: gerti liesą pieną, valgyti liesą jogurtą, sūrį, žuvis bei vaisius ir daržoves, ypač špinatus bei brokoli. Viena stiklinė lieso pieno turi 300 miligramų kalcio. Yra apskaičiuota, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose dauguma žmonių gauna tik 4 arba 6 šimtus mg kalcio dienoje, tuo tarpu, pagal sveikatos ekspertų apskaičiavimus, moterys paros bėgyje turėtų gauti nuo 1,000 iki 1,500 miligramų, o vyrai 1,000 miligramų kalcio. Padidinti kalcio kiekį valgio metu galima, pavyzdžiui, pridedant arbatinį šaukštelį lieso pieno miltelių į kavos puodelį, arba geriant padidintą kalcio kiekį turinčias apelsinų sultis bei valgant žalių lapų daržoves.

Jeigu žmogaus kūnas neturi pakankamai vitamino D, tai, nepaisant kiek žmogus valgo kalcio, jis nebus absorbuotas iš virškinamojo trakto. Sėkmingai kalcio absorbcijai iš plonųjų žarnų organizme turi būti pakankamas kiekis vitamino D. Vitaminas D saulės spindulių įtakoje pagaminamas odoje, bet žmogaus amžiui didėjant, odos pajėgumas gaminti vitaminą D mažėja, todėl senesni žmonės jo stokoja. Senstantis organizmas pamažu praranda pajėgumą pakeisti vitaminą D į aktyvų hormoną, kuris yra reikalingas, kad kalcis būtų inkorporuotas į kaulų struktūrą.

Jauname amžiuje, iki 35 metų, kaulų medžiagų apykaita būna ypač aktyvi. Nusidėvėję kaulų audiniai būna pakeičiami naujais taip, kad kaulų audiniai visą laiką būna atstatomi. Tuo metu įvairios druskos, ypač kalcio, susikaupia kauluose, kaulų masė didėja, kaulai stipréja ir vėliau, senesniame amžiuje, būna atsparesni osteoporozei. Daugelis gydytojų todėl ir pataria moterims stiprinti savo kaulus tada, kai kaulų medžiagų apykaita būna aktyvi, būtent prieš 35 amžiauš metus. Po 35 amžiaus metų kalcio druskų apykaita sulėtėja ir kalcis pamažu pradeda šalintis iš kaulų. Apie 20 milijonų Amerikos moterų, vyresnių negu 45 amžiaus metų, skundžiasi kaulų silpnėjimo liga. Nustoję kalcio, kaulai darosi trapūs ir lengvai lūžta. Vien dėl šios priežasties apie 400,000 žmonių Amerikoje kas metai miršta.

Vitaminą D oda pasigamina ultravioletinių spindulių įtakoje, bet žiemos metu arba gyvenantiems toliau nuo ekvatoriaus, kur ultravioletinių spindulių būna mažiau, oda negali pasigaminti pakankamo kiekio vitamino D. Todėl rudens ir žiemos metu yra patariama imti bent 400 IU vitamino D tabletėmis. Turint galvoje, kad odos pajėgumas gaminti vitaminą D saulės šviesoje, žmogui senstant, sumažėja, todėl jiems patariama imti padidintą vitamino D kiekį, iki 800 IU dienoje. Didesnius kiekius imti nepatariama, nes jie gali būti nuodingi.

Estrogeno hormonai kartu su gimnastika ir dieta, turinčia pakankamai kalcio, atrodo, yra geriausios priemonės senesnėms moterims sumažinti kalcio nykimą iš kaulų.

Žaidimų kambario Šiaulių tuberkuliozės ligoninėje atidarymo šventėje, vyriausia ligoninės medicinos sesuo Virginija Gajauskienė vaišina vaikučius Lietuvos Dukterų iš JAV atsiųstais saldainiais.

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

KATALIKAIS SAVE LAIKO 75 PROC. LIETUVIŲ

75 procentai Lietuvoje gyvenančių lietuvių laiko save katalikais. Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus" 1993 m. rugsėjo mėnesį Lietuvoje apklausė 1,009 lietuvius, 518 rusų ir 485 lenkus. Sociologinis tyrimas lygiagrečiai buvo atliekamas Latvijoje ir Estijoje. Apklausa buvo finansuojama pagal Europos Bendrijos COST programą, o anketą parengė prof. R. Rose iš Strathclyde universiteto Skotijoje. Tyrimo duomenys pateikti šiame leidinyje: R. Rose, W. Maley. Nationalities in the Baltic States. — Glasgow: CSPP, 1994.

Apklausos duomenimis, 9 proc. lietuvių laiko save tikinčiaisiais be konkrečios religinės orientacijos, 5 proc. — ateistais. Kitas tikybas išpažįsta 1 proc. lietuvių, o 9 proc. pasirinko atsakymą „sunku pasakyti". Iš Lietuvos rusų 41 proc. nurodė, jog jie yra stačiatikiai, 16 proc. prisipažino esą ateistai, 11 proc. — katalikai. Tikintieji be konkrečios religinės orientacijos sudaro 12 proc., kitas tikybas išpažįsta 3 proc. 17 proc. Lietuvos rusų pasirinko atsakymą „sunku pasakyti". Iš Lietuvos lenkų katalikų tikėjimą išpažįsta 94 proc.,2 proc. yra ateistai, 1 proc. — tikintieji be konkrečios religinės orientacijos, 2 proc. nebuvo apsisprendę, kaip atsakyti į šį klausimą.

30 proc. Latvijoje gyvenančių latvių nurodė, kad jie išpažįsta liuteronų konfesiją. 24 proc. latvių laiko save katalikais, 13 proc. — tikinčiaisiais be konkrečios religinės orientacijos, 12 proc. — ateistais, 2 proc. — stačiatikiais, 3 proc. išpažįsta kitas tikybas, o atsakymą „sunku pasakyti" pasirinko 16 proc. Iš Latvijos rusų 39 proc. išpažįsta stačiatikių, o 11 proc. — katalikų tikėjimą. Ateistais save laiko 16 proc., o tikinčiaisiais be konkrečios religinės orientacijos — 12 proc. Latvijos rusų. 3 proc. Latvijos rusų sudaro kitų tikybų pasekėjai, o 17 proc. nežinojo kokį atsakymą pasirinkti.

Apklausus Estijos gyventojus, gauti šie duomenys: 23 proc. estų laiko save liuteronais, 27 proc. — ateistais, 20 proc. — tikinčiaisiais be konkrečios religinės orientacijos, 3 proc. — stačiatikiais. Kitas tikybas išpažįsta 4 proc. estų, 22 proc. — sunku atsakyti į klausimą. Iš Estijos rusų 40 proc. išpažįsta stačiatikybę, 23 proc. laiko save ateistais, o 11 proc. — tikinčiaisiais be konkrečios religinės orientacijos. Katalikai ir liuteronai sudaro po 1 procentą, kitų tikybų pasekėjai — 4 proc. 19 proc. Estijos rusų nurodė atsakymą „sunku pasakyti".

BAŽNYTINĖS MUZIKOS FESTIVALIS

Balandžio 23 d. Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje iškilmingu koncertu baigėsi jau tradiciniu tapęs bažnytinės muzikos festivalis, kuris truko ištisą savaitę. Kiekvieną vakarą klausytojus džiugino choristai, solistai ir muzikantai iš Lietuvos ir užsienio. Baigiamajame koncerte dalyvavo Klaipėdos kamerinis orkestras, valstybinis choras „Vilnius", Vilniaus pedagoginio universiteto choras „Ave Vita", Šiaulių valstybinis choras „Polifonija", Šiaulių kamerinis orkestras, vargonininkas Balys Vaitkus, solistai. Dirigavo Ingo Ernst Reihl, Jurijus Kaleas, Vitalij Lysenko. Koncerte skambėjo L. van Beethoven „Messe C-dur", S. Moniuszko „Aušros Vartų Švč. Marijos litanija", F. Handel „Aleliuja". Pagrindiniai bažnytinės muzikos festivalio organizatoriai — dekanas kun. K. Jakaitis, kamerinio choro „Polifonija" vadovai Danutė ir Sigitas Vaičiulioniai bei daugelis kitų.

Balandžio 17-ąją, festivalio atidarymo dieną, naujuosius Šv. Petro ir Povilo bažnyčios vargonus pašventino Kauno vyskupas augziliaras Sigitas Tamkevičius. 1973 m. firmos „E. F. Walker" pagamintus vargonus bažnyčiai 1994 m. padovanojo nedidelio Vokietijos miestelio Bargteheides evangelikų liuteronų bažnytinė bendruomenė. Vargonus pargabeno, Šiaulių bažnyčiai pritaikė, valdymo įrenginius sukūrė bei pagamino R. Gučo vadovaujama Uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus vargonų dirbtuvė". Šie darbai buvo atlikti Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebono mons. K. Jakaičio rūpesčiu ir Šiaulių savivaldybės bei Šiaulių tikinčiųjų lėšomis.

Rokiškio Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia — gražiausias neogotikos architektūros paminklas Lietuvoje. Bažnyčios vidus — tai meno vertybių ekspozicija, kur gražiai dera Paryžiaus, Vienos, Strasburo, Varšuvos dail. kūryba su lietuvių liaudies meistrų darbais.

KUNIGAI TURI MOTERIS LAIKYTI SESERIMIS

Popiežiaus Jono Pauliaus II teigimu, kunigai, norintys, kad jų celibatinis gyvenimas būtų sėkmingas ir laimingas, turi išsiugdyti nuostatą, traktuojančią moteris kaip savo seseris. Balandžio 7 d. Vatikane paskelbtame laiške kunigams Didžiojo Ketvirtadienio proga popiežius Jonas Paulius II rašo, jog kiekvienas kunigas atsakingas už autentiško broliškų santykių su moterimis būdo išsiugdymą. Kaip pavyzdį kunigams popiežius čia nurodo Jėzų ir primena daug moterų, lydėjusių jį viešosios tarnystės metu ir tapusių jo kančios, mirties ir prisikėlimo liudytojomis. „Norint gyventi celibate brandžiai ir be rūpesčių, itin svarbu, kad kunigas savo dvasios gelmėje susikurtų moterų kaip seserų įvaizdį", rašo jis.

Pripažindamas, kad santykiai su moterimis sudaro sveiko gyvenimo dalį, popiežius Jonas Paulius II ragino kunigus ir moteris rūpintis, kad niekas nekeltų grėsmės celibato įsipareigojimui. „Pašaukimą celibatui būtina sąmoningai saugoti, itin atidžiai stebint savo jausmus ir visą elgesį", tvirtina jis. Jeigu santykiai su moterimi kelia pavojų celibato dovanai ir pasirinkimui, kunigui privalu rimtai stengtis likti ištikimam savajam pašaukimui. Nors santuoka irgi yra tikrasis pašaukimas, ji nėra kelias kunigui. Popiežius Jonas Paulius II ragina tikinčiuosius specialiai melstis už „mūsų brolius kunigus, kurie šioje srityje susiduria su sunkumais, ir už visus, kurie, būtent dėl moters, paliko kunigo tarnystę".

Pristatydamas popiežiaus laišką kunigams balandžio 7 d. Vatikane surengtoje spaudos konferencijoje, Klero kongregacijos sekretorius arkivyskupas Crescenzio Sepe pažymėjo, jog popiežius dėl tokių situacijų moterų nekaltina, bet tvirtina, kad „jos gali būti dingstimi" kunigo apsisprendimui palikti kunigystę. „Viešpats, kviesdamas jauną vyrą, nekviečia jo dėlto, kad jis yra angelas", sakė arkivyskupas. „Kviesdamas celibatui vardan Dangaus karalystės, Viešpats kviečia vyrus iš kūno ir kraujo su visais jų ribotumais ir visomis silpnybėmis, būdingomis kiekvienai žmogiškajai būtybei".

(„Katalikų bažnyčia Lietuvoje", Nr. 4)

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophtalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p., penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penktd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

Cardiac Diagnosis, Ltd.
3000 N. Halsted
Chicago, IL 60657
Tel. 312-296-3600
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

LIETUVA VOKIŠKOJE SPAUDOJE

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Politiniuose spaudos psl. vėl buvo įrašyti Baltijos valstybių vardai, kai vasario 22 d. Švedijos parlamente užsienio reikalų ministrė Lena Hjelm-Wallen pareiškė, kad Rusijai užpuolus Lietuvą, Latviją ir Estiją, Švedija liks neutrali. Opozicijos vadas, buvęs ministras pirm. Carl Bild, apkaltino ministrę neutralumo doktrina, pasitarnaujant tik savo reikalams, kartu reikalaudamas naujo sprendimo, Švedijai įstojus į Europos Sąjungą.

Miuncheno liberalinio dienraščio „Sueddeutsche Zeitung" Varšuvos korespondentas pranešė, kad tą pačią dieną Lenkijos sostinėje viešėjo Rusijos min. pirm. Viktor Černomyrdin bei Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas. Černomyrdinui pravažiavus gatvėmis, skubiai buvo nuimtos Rusijos vėliavos ir iškeltos Lietuvos.

Sprendžiant iš pranešimo, Lietuvos prezidentas buvo ilgais plojimais sutiktas Lenkijos Seimo (spėju, kad jis kalbėjo lenkiškai), ir ypač lietuviui pasakius šiuos žodžius: „statykime bendrą ateitį, nes mus jungia istorija, tikėjimas, bendras kultūrinis palikimas". Jis rėmė Lenkijos įstojimą į NATO eiles, tačiau pažymėjo, kad Lenkija nesijaus visiškai saugi, kai ir Lietuvai bus uždarytos durys.

Televizija parodė „tamsią" Lietuvos pusę, nufilmuodama mafijos-spekuliantų atstovus, kalinius trumpai kirptais plaukais, sunkiai, bet nelegaliai Vokietijoje dirbančius lietuvius darbininkus, uždirbančius per valandą tik 5 Vokietijos markes (1 JAV dol. — 1 m. 46 pf.), kai tuo tarpu normalus valandinis atlyginimas yra 18-20 markių. Jų kasdieninis gyvenimas taip pat nepavydėtinas. Norėdami sutaupyti pinigų, lietuviai gyvena Frankfurto landynėse, valgydami paprasčiausią maistą. Ir čia matomas taupumas, kadangi Lietuvoje laukia gausios šeimos. Sekančią dieną sutiktas vokietis pasakė: „Herr Baronas, vokiečiai lietuvius laiko tiesiog vergais, ir čia turėtų žodį tarti policija".

Lietuvių galima rasti Vokietijoje visur — dirbant sunkius darbus, perkant vartotas automašinas ar net seniausios pasaulyje moterų profesijos eilėse. Vasario 24 d. Vokietijos spauda vėl pranešė, kad Hamburge sulaikytos prostitutės iš Lietuvos, Rusijos ir Lenkijos. Spėjama, kad jos buvo „parduotos" kitų miestų gaujų už tūkstančius dolerių. Vokietijos konsulatas Vilniuje turėtų atkreipti dėmesį į neaiškius darbo pažymėjimus parodžius juos atvykusiems iš Vokietijos mini autobusiukais vokiečiams.

Ir kiek į praeitį, pas gudus.

Kai lenkų okupacijos metu Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje Lietuvos nepriklausomybės minėjime nuskambėdavo mūsų himnas, būrys gudų balkone užtraukdavo savo himną, įrodydami, kad jie mielai dalį lenkų okupuotos gudiškos žemės jungia prie Lietuvos, kadangi amžiais Gudija buvo Lietuvos satelitu. Gudai Vilniuje jungėsi prie lietuvių, rasdami Šv. Mikalojaus bažnyčioje vietą savo maldai, gudiškai kalbai, aptarnaujant juos gudų kun. Stankievičiui. Palyginus su Lenkija, nedidelė buvo Lietuva, tačiau visgi ji buvo nepriklausoma valstybė. Tad Vilniaus krašto lietuviams mūsų tėvynė buvo dideliu ir stipriu politiniu bei finansiniu (apie 2 mil. litų parama kiekvienais metais) užnugariu, kadangi kiekviena represija prieš lietuvius Vilniaus krašte rasdavo atgarsį ir Tautų Sąjungoje.

„Kai 1922 m. vasario mėn. ištremti iš Vilniaus į Lietuvą 20 lietuvių ir 13 gudų išrinko tremtinių komitetą Kaune — Pr. Augustaitį, Mykolą Biržišką ir J. Krasovskį — šio komiteto pirmuoju uždaviniu buvo aprūpinti tremtinius gudus, kurie, nemokėdami lietuvių kalbos, pateko itin sunkion būtin nepriklausomoje Lietuvoje ir, kai 1922 m. vasario 8 d. Kauno miesto taryba paskyrė 33 Vilniaus tremtiniams 33,000 auksinų (vokiškų markių) pašalpos, tai lietuvių tremtinių daugumas komitetui pasiūlius, atsisakė nuo skirtos pašalpos gudų draugų naudai" (Viktoras Biržiška „Neužgijusios žaizdos", Vilniui Vaduoti s-gos leidinys, Kaunas, 1936 m., psl. 202).

Šiandien gudai tai pamiršo (o gal nieko nežino?). Jie kovoja dėl kelių kvadratinių kilometrų lietuviškos žemės Adutiškio apylinkėse, kur net ir lenkų okupacijos metais retai buvo girdimas gudiškas žodis, jie leidžia žiniaraščius anglų kalba ir žemėlapius, kuriuose Vilniaus ir Vilniaus kraštas yra prijungtas prie Gudijos, o sportininkai, dalyvaudami užsienyje varžybose, prie savo marškinėlių turi prisisegę net mūsų Vytį.

Ar iš svajonių pasaulio pakirstais sparnais nusileis kada nors gudai į realų gyvenimą — parodys ateitis. Tačiau Lietuvoje jie visuomet ras draugus, jeigu jie nesieks tik imperialistinių tikslų, norėdami Lietuvą palikti tik Žemaitijos ribose.

Paskutinė naujiena: vasario 18 d. Miuncheno dienraštis pranešė, kad Čečėnijoje kovoja 200 baltiečių, padėdami čečėnams išlaikyti nepriklausomybę.

Vokiečių spauda gan plačiai nagrinėja Boris Jelcino potvarkį, draudžiantį reklamuoti alkoholinius gėrimus ir rūkalus. „Die Welt" dienraštis rašė, kad ši problema egzistuoja ne tik eilinių Rusijos piliečių tarpe, bet taip pat ir vyriausybės aparate, tarp aukštųjų pareigūnų. Vienas saugumo tarybos narys „Komsomolskaja pravda" dienraščiui pasakė, kad B. Jelcinas, pasirodydamas televizijoje, daro neblaivaus žmogaus vaizdą. Be to, prieš keletą savaičių jis tiesiog ant rankų buvo įneštas į posėdį su NSV atstovais Alma-Atoje.

B. Jelcino potvarkis sako, kad alkoholis ir rūkalai kenkia sveikatai. Tačiau, ar padės šis ant popieriaus parašytas potvarkis gyvenime — sunku šiandieną pasakyti, kadangi kiekvieną dieną apie 36 mil. rūkorių dūmais paleidžia 25 mil. dėžučių cigarečių, o degtinės kiekvienam gyventojui per metus tenka 14 litrų.

Dr. Zbigniew Brzezinski (kairėje) ir Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV dr. Alfonsas Eidintas.

AMBASADORIAUS DR. A. EIDINTO POKALBIS SU Z. BRZEZINSKI

Lietuvos ambasadorius JAV dr. Alfonsas Eidintas ir ambasados I sekretorius dr. Vytautas Žalys gegužės 26 d. Vašingtone lankėsi Strateginių tyrimų institute, kur susitiko su jo bendradarbiu, žinomu JAV politiku ir visuomenės veikėju, dr. Zbigniew Brzezinski. Buvęs dviejų JAV prezidentų patarėjas saugumo ir užsienio politikos klausimais, dabar žinomas politologas, mokslininkas, dalyvavo bendroje lietuvių-lenkų konferencijoje „Nuo komunizmo į demokratiją: lenkų-lietuvių patirtis", kuri įvyko balandžio 30 gegužės 1 d. Vilniuje. Ambasadorius dr. A. Eidintas perdavė Z. Brzezinskiui Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko laišką ir atminimo dovaną, bei su Brzezinskiu Vilniuje susitikusių lietuvių kultūrininkų ir mokslininkų knygas, leidinius su autorių autografais.

Paklaustas apie įspūdžius iš Lietuvos, dr. Brzezinski atsakė, kad jį maloniai nuteikė ne tik geranoriška konferencijos atmosfera, bet ir apskritai žymiai gerėjantys lietuvių-lenkų santykiai. „Suprantu, kad yra ir iš vienos ir iš kitos pusės nepatenkintų asmenų, tačiau apskritai padarytas didžiulis šuolis į priekį. Aš taip pat lankiausi Seinuose, kur kalbėjausi su Lietuvos konsulu, kuris man sakė, kad daugelis vietos lietuvių nusiskundžia lenkų valdžia. Tai praeinantys dalykai", — sakė dr. Z. Brzezinski.

Jis gėrėjosi mūsų šalies pažanga ir vykdomomis reformomis, Vilniaus miesto kultūros ir istorijos paminklais, katedra ir Rasų kapinėmis. Dr. Brzezinski labai maloniai nuteikęs pokalbis su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku, Užsienio reikalų ministru prof. P. Gyliu, Seimo pirmininku Č. Juršėnu, prof. Vytautu Landsbergiu, susitikimai Vilniaus universitete. Jis pastebėjo, jog labai šilti atsiliepimai ir platūs komentarai apie konferenciją bei jo perskaitytą pranešimą buvo išspausdinti Lietuvos spaudoje.

Sugrįžęs į JAV, jis iškart pasiuntė dėkingumo laišką Lietuvos prezidentui.

Toliau dr. Brzezinski ir amb. A. Eidintas kalbėjosi Centrinės Europos saugumo problematikos klausimais. Brzezinski pasakė, kad Lietuvos saugumo klausimas spręsis per NATO ir kad Baltijos valstybės tikrai nebus paskutinės, nors įstojimas gali būti ir ne toks greitas. Tačiau Lietuva tikrai padarė didelę pažangą ir jau dabar atitinka daugumą kandidatei keliamų reikalavimų. Amb. A. Eidintas, motyvuodamas Lietuvos siekį tapti NATO nare, taip pat rėmėsi kai kurių aukštų administracijos pareigūnų nuomone, jog Lietuva yra viena iš nedaugelio valstybių nesudarančių JAV, taigi ir NATO, didesnių rūpesčių. Jis taip pat pastebėjo, kad pagal atitikimą sąjungininkų narystės kriterijams Lietuva yra viena rimčiausių pretendenčių patekti į NATO su pirmąja banga ir kad tarp Lietuvos ir Vyšegrado valstybių šia prasme esminio skirtumo nėra.

Pasak ambasadoriaus A. Eidinto, užsitęsusi diskusija dėl NATO kriterijų gali atvesti į tokią situaciją, kuomet paaiškės, kad net kai kurios dabartinės NATO narės ne visai atitinka minėtus kriterijus.

Kalbėdamas apie Lietuvos saugumo problemą, Z. Brzezinski pasakė, kad pasirodžius Rusijos pasieniečiams Lietuvos-Gudijos pasienyje, kokybiškai pakito geopolitinė padėtis. Ambasadorius A. Eidintas papasakojo, kaip vyksta derybos su Gudija ir Rusija dėl sienos delimitacijos ir kaip derinami ginčytini klausimai ne tik sausumoje, bet ir Baltijos jūroje.

Dr. Eidintas informavo Z. Brzezinski apie derybas su Latvija dėl jūrinės sienos tarp abiejų valstybių nustatymo.

Z. Brzezinski padėkojo Lietuvos ambasadoriui už rūpestį jo viešnage Vilniuje ir perdavė Lietuvos žmonėms bei jos vadovams gilius dėkingumo žodžius.

Spaudos skyrius

Danutė Bindokienė

O kur Lietuva?

Sakoma, kad JAV sostinė yra paminklų miestas, kas jį daro savotiška šventove ne tik amerikiečiams, bet viso pasaulio tautoms, nes daugelio Vašingtono paminklų reikšmė yra daug platesnė, neišsitenkanti vieno krašto istorijos rėmuose.

Prieš šiek tiek daugiau kaip metus kilo sumanymas pastatyti Vašingtone paminklą didžiausiam nuo žmonijos pradžios smurto aukų skaičiui, prieš kurį net žydų holokausto muziejus, reprezentuojantis apie 6 mil. nužudytų nacių laikais, atrodytų tarsi nykštukas prieš milžiną. Tas didžiausias žmonijos istorijoje žudikas, be abejonės, buvo komunizmas, per palyginti trumpą laikotarpį — nuo 1917 m. bolševikų revoliucijos Rusijoje iki savo žlugimo (jeigu galima laikyti jį žlugusiu) išskerdęs maždaug 100 mil. žmonių. Čia įskaičiuojama ne tik Rusija ir Rytų Europa, bet ir Kinija, Kambodija, Kuba, Vietnamas, Tibetas bei kitos šalys, kurias tik palietė kruvina komunizmo letena.

Š.m. gegužės 29 d. „The Washington Times" laikraštis išspausdino Lee Edwards straipsnį, pavadintą „In the name of the victims of communism" (Komunistų aukų vardu). Rašoma, kad Vašingtone neseniai įvykęs neįprastas įvykis, kai demokratas prez. Bill Clinton ir respublikonas Atstovų rūmų pirm., Newt Gingrich visiškai sutarė: prezidentas pasirašė Gingrich pasiūlyta įstatymą (Public Law) 103-199, įgaliojantį Vašingtone statyti „atitinkamą tarptautinį paminklą" komunizmo aukoms prisiminti, nes komunizmą drąsiai galima pavadinti „pasaulinio masto kruvinuoju čempionu", kurio aukų skaičius, nepaisant sovietinio komunizmo nusibaigimo, šiandien tebegausėja likusiose komunistinėse valstybėse (pvz., Kinijoje tarp 1949-1987 m. iššudyta bent 39 mil. kiniečių, tibetiečių ir įvairių mažumų).

Paminklas būsiąs muziejaus pobūdžio, kartu su tyrimų centru, skirtu komunizmo sistemos, ideologijos, smurto ir priespaudos tyrinėjimams. Jo tikslas — trigubas: paminėti ir prisiminti 100 mil. nekaltų žmonių, žuvusių nuo komunistų rankos; apšviesti lankytojus, parodant jiems tikrąjį komunizmo veidą, ypač išryškinant žūtbūtinę kovą, vestą įvairiose tautose prieš savus ir svetimus komunizmo šalininkus; tyrinėti bolševikų okupacijos vartotus kontrolės efektus, patirtus ilgiau gyvenusių toje sistemoje.

Paminklo-muziejaus statybai pritaria ne tik JAV prezidentas ir Kongresas, bet daug įtakingų politikų, istorikų, humanitarų šiapus ir anapus Atlanto. Yra įkurtas „Victims of Communism Memorial" fondas, kuriam pavestas tolimesnių paminklo planų vykdymas. Fondui priklauso daug žymių žmonių, pvz., Hoover Institution Robert Conquest, Havajų un-to prof. R.J. Rummel, Harvard un-to prof. Richard Pipes, įtakingas JAV politikas Zbigniew Brzezinski, buvę rusai disidentai Elena Bonner ir Vladimir Bukovsky, Latvijos prez. Guntis Ulmanis, Estijos prez. Lennart Meri ir daug kitų.

Čia kyla klausimas: o kur Lietuva? Sąraše nėra nei prez. A. Brazausko, nei premjero A. Šleževičiaus, nei Lietuvos ambasadoriaus JAV. Nėra nei PLB pirmininko, ar JAV LB Krašto valdybos, ar ALTo... Tarytum Lietuvoje nuo bolševikų rankos nežuvo nei vienas gyventojas, tauta jų nuos skriaudos iš okupantų nepatyrė. Tai kurių galų mes jau senokai ruošiamės minėti „baisiojo birželio" įvykius, jeigu tų „baisumų" nėra buvę, o apie 40,000 lietuvių buvo „išvažiavę į Sibiro platybes tik kelis dešimtmečius paatostogauti?".

Per 16 mėnesių nuo įstatymo 103-199 pasirašymo ir patvirtinimo kas nors, kaip nors, juk galėjo apie jį sužinoti (kaip latviai ir estai sužinojo?) ir daryti atitinkamus žygius, kad ir Lietuvos kančios būtų minimos tame skausmo muziejuje.

Norėtume tikėti, kad straipsnio autorius „The Washington Times" laikraštyje tik per kažkokį nesusipratimą ar neapsižiūrėjimą praleido Lietuvos atstovus, įsijungusius į šį kilnų ir visai žmonijai reikšmingą darbą. Jeigu tai ne praleidimas — mes turime teisę reikalauti labai greito ir labai įtikinančio pasiaiškinimo...

• **1415 m. gruodžio 4 d.** žemaičių delegacija iškilmingai priimta Konstancos katedroje.

• **Kas užsako** „Draugą" draugui, yra draugas pačiam „Draugui".

IŠSVAJOTAS TIKSLAS — CAPE HORN

JONAS LIMANTAS

5

Lapkričio 29-tosios vakare išėjome į vandenyną. Iki pat ryto buvo matyti bauginantis Kristus, nors nuo Rio de Janeiro buvome nutolę jau apie 50 jūrmylių. Matomumas buvo geras, oras — taip pat, tačiau tuo džiaugėmės neilgai. Kuo toliau plaukėme į pietus, tuo dažniau sutemus vakaruose matydavome grėsmingus debesis, kurie pradėjo vis dažniau aplankyti su lietumi ir škvalais. Bet tai priėmėme kaip normalų reiškinį, nes žinojome, kuo toliau į pietus, tuo bus neramiau. Tačiau tai, ką patyrėme gruodžio 5-tosios naktį, nemalonu prisiminti ir dabar. Jau iš ryto dangumi praslinko įtartini debesys, iki šiol dar niekad nematyti, keistos violetinės spalvos, po to horizontą užstojo balta debesų siena, kuri sparčiai artėjo link mūsų. Vėjas labai greitai stiprėjo. Pradėjome mažinti bures ir dėti jas jachtos vidun, nes buvome jau pamokyti, kai vieną kartą, jachtai sulindus į bangą, suplyšo prie štago (laivavirvė, laikanti iš priekio stiebus) prisegta genuja ir vos nenuplovė nuo denio į vandenyną Lino, buvusio be saugos diržo. Greitai jachtoje beliko tik stakselis (trikampė burė, pakeliama stiebo priekyje laivo priekigalio link). Turėjome pakeisti kursą mums nepalankia kryptimi, nes vėjo supūsta banga buvo labai didelė. Gera jūrinė praktika rekomenduoja su banga leistis pavėjui, jei yra vietos, arba stoti ant plaukiojančio inkaro, bet mes skubėjome...

Laivelis laikėsi puikiai, bet apie antrą valandą nakties viskas pradėjo kristi ant mūsų — maistas, knygos, drabužiai, įrankiai. Pro uždaryto liuko dangčio plyšelius vidun veržėsi vanduo, dujinė viryklė, išjudinta iš vietos, atsitrenkė į pertvarą šalia mūsų galvų. Tik centimetrai ją skyrė nuo mūsų. Navigacinis cirkulis įstrigo keli milimetrai šalia galvos. Matyt, dar ne laikas buvo iškeliauti Anapilin. Tai truko gal tik dešimtąją sekundės dalį, bet atmintin įsirėžė puikiai. Jachta bangos-žudikės buvo paguldyta apie 140 laipsnių kampu. Apie tai sprendėme iš radijo telefono antenos palinkimo kampo. Nuo denio buvo nuplauti kai kurie daiktai, nors viską buvome pririšę, sulaužyta vėjarodė, pažeista radijo antena ant stiebo. Neveltui yra sakoma, kad geriausias siurblys skęstant jachtai — kibiras buriuotojo rankose. Nors mes neskendome, nes, apžiūrėję jachtos vidų, įsitikinome, kad vandens vidun pateko juokingai mažai, nes viską, ką buvo įmanoma uždaryti, buvome uždarę, bet baimės buvo.

Koks galėjo būti po to miegas? Įtampa atslūgo tik pasiekus La Plata žiotis ties Montevideo, po keturių parų, nes klastingos audros, kuri vadinama „pampero", buvome nublokšti tolokai į vandenyną, nors kelio iki Buenos Aires prieš audrą tebuvo likę tik apie dvi paros.

Į Buenos Aires atvykome gruodžio 10-tosios ankstyvą rytą. Pasiblaškėme po uostą kol suradome jachtklubą. Susipažinome su „mates" gėrėjais, bet tuo metu mes apie tą gėrimą nieko nežinojome ir palaikėme juos narkomanais. O „mates", pasirodo, — žalia arbata, geriama iš vieno indo, leidžiant ją per rankas ratu. Užtikome apgailėtinai atrodančius Lietuvos žvejybinius tralerius.

Pagaliau — mes seniausiame Argentinos jachtklube „Argentino". Iš čia Vito Dumas išplaukė į kelionę aplink pasaulį (1942-43 m.) ir grįžo atgal. Tuomet tai buvo rekordinis plaukimas.

Sutvarkę formalumus ir susiskambinę su Lietuvos gen. konsulu Argentinoje Algimantu Rastausku, sužinojome kur randasi mūsų jau žymiai anksčiau atvykę draugai — Ričardas Ramanauskas ir Gediminas Pilaitis, kurie nežinojo vizų režimo tvarkos. Jų šeimininkai Sofija ir Alfredo Ruplėnai pavaišino mus pietumis bei suteikė galimybę aplankyti lietuvių klubus.

Trumpai atsipūtę, čiupome tvarkyti jachtą. Vėl pagelbėjo Reda. Atvykusi pati, atgabeno mums reikalingų daiktų. Labai padėjo ir gen. konsulas A. Rastauskas, atkovojant iš argentiniečių muitinės gelbėjimo plaustelį. Savaitė pralėkė labai greitai. Turėjome skubėti, nes gruodžio-sausio mėnesiai yra palankiausi Cape Horn apiplaukimui.

Gruodžio 18 d., palydėti būrelio vietinių, pakėlėme bures. Pasiskirstėme po du: Jonas-Gediminas, Linas-Ričardas. Budėjome poromis po šešias valandas. Be ypatingų nuotykių nusigavome iki Valdeso iškyšulio, jis yra pusiaukelėje tarp Buenos Aires ir Magellan sąsiaurio. Čia vėjas truputį papurtė, o tai buvo Kūčių ir Kalėdų šventės, todėl jos buvo sutiktos labai kukliai. Naujųjų Metų išvakarėse pasiekėme Maggelan sąsiaurį, palydimi tik šiose platumose matomų įvairiausių spalvų saulėlydžių. Locijose prisiskaitę apie škvalus, jų laukėme iš kiekvieno debesio, ir tik vėliau, pabendravus su prancūzų buriuotojais, sutiktais Punta Arenas (Magellan Strait, Chile), uoste pasijutome ramiau.

(Bus daugiau)

Paminklas žuvusiems jūrininkams nesvetinguose vandenyse prie Cape Horn salos.

LIETUVĖ IR ORANGUTANGAI

Nuo Lietuvos iki Indonezijos: naujos Birutės M.F. Galdikas knygos pristatymas Washington, D.C.

Gegužės 20 d. Indonezijos ambasadoje Vašingtone su didele pagarba buvo pristatyta žinoma visame mokslo pasaulyje biologė ir antropologė, Simon Fraser universiteto Burnaby, Britų Kolumbija ir valstybinio universiteto Džakartoje, (Indonezija) profesorė Birutė Marija Filomena Galdikas, kuri jau dvidešimt ketverius metus Borneo salos džiunglėse tyrinėja orangutangus. Birutė M.F. Galdikas taip pat yra Tarptautinio orangutangų fondo prezidentė. Šios organizacijos centras yra Los Angeles mieste, kuriame šiuo metu gyvena ir Birutės tėveliai.

Birutė Galdikaitė

Indonezijos ambasadoje gausiai susirinkusiems mokslo žmonėms Birutę Galdikas pristatė šios šalies ambasadorius JAV dr. Arifin Siregar, Vašingtone atstovaujantis vienai gausiausių pasaulyje — 190 milijonų gyventojų priskaičiuojančiai Indonezijos tautai, kuri pastaruoju metu irgi skiria didelį dėmesį savo gyvūnijai. Priėmime taip pat dalyvavo Lietuvos ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas su žmona Birute, Kongreso narys Steve Horn iš Kalifo jos 38-os apylinkės, politikai ir mokslininkai iš įvairių valstijų.

Priėmime Birutė Galdikas pristatė naują, gausiai iliustruotą savo knygą „Reflections of Eden, My Years with the Orangutans of Bornco" (Little, Brown and Company leidykla, Boston-New York-Toronto-London, 1995, 408 puslapiai). Savo įdomiame pasisakyme prof. Birutė Galdikas pažymėjo, jog Indonezija ir iš dalies Malaizija yra savotiška orangutangų „sostinė", nes čia gyvena apie 40,000 orangutangų, ypač svarbių mokslui beždžionių rūšis, kurios atsiveda palikuonis vos kas 8 metai, yra nepaprastai savarankiškos, nes maitinasi salos laukiniais vaisiais, kurių yra apie 200 rūšių. Iki Birutės Galdikas ir jos vyro ekspedicijos prieš 24 metus mokslui beveik nieko nebuvo žinoma apie šių gyvūnų pasaulį ir gyvenimą, tokį svarbų žmogaus kilmei pažinti.

Naujoji Birutės Galdikas knyga ya autobiografinė. Joje, greta mokslinių tyrinėjimų Borneo džiunglėse aprašymo, autorė daug vietos ji skiria savo kilmei. Ir knygoje,ir pasisakyme ji su pasididžiavimu pabrėžė savo lietuvišką kilmę ir savo tėvelių — Filomenos ir Adomo Galdikų įtaką mokslinei veiklai. „Aš paprasčiausiai gimiau orangutangų studijoms, — rašo ji naujojoje knygoje. — Mano kultūrinė atogrąža ir perspektyva atėjo iš didžiųjų šiaurinių mano protėvių girių, iš Lietuvos ir mano tikrosios tėvynės — Kanados miškų. Dabar aš gyvenu daugiausia tropinėse Indonezijos džiunglėse, kurios yra orangutangų namai. Nors tos vietos yra visos nepaprastai toli viena nuo kitos, aš laikau neišvengiamybe, kad aš, baltė, jaučiau pomėgį tiems „miškų žmonėms" — orangutangams. Aš gimiau studijuoti orangutangų gyvenimą, nes jie, kaip ir aš, yra kilę iš didžiųjų girių", — rašo Birutė Galdikas savo autobiografinėje knygoje „Reflections of Eden".

Indonezijos ambasadoje knygos pristatymo metu parodytos skaidrės apie Birutės Galdikas šeimos gyvenimą specialioje stovykloje Indonezijos džiunglėse. Nuo 25 savo gyvenimo metų ji studijavo šių beždžionių gyvenimą natūraliose joms sąlygose, gyvendama su savo pirmuoju vyru ir mažais vaikais primityvioje stovykloje su sugautais stebėjimams orangutangais. Tokiam tyrimo būdui ją paskatino ir nukreipė jos mokytojas Louis Leakey iš Los Angeles, ją taip pat labai rėmė Jane Goodal, tyrinėjusi šimpanzes ir Dian Fossey, kuri gyveno, dirbo ir mirė tarp Afrikos kalnų gorilų.

Apie Birutės tyrinėjimus spausdino straipsnius ne tik mokslo žurnalai, bet ir visame pasaulyje žinomi geografijos bei antropologijos leidiniai, sukurti dokumentiniai filmai. Už nuopelnus Žemei ir mokslui ji apdovanota svarbiais tarptautinių organizacijų žymenimis.

Savo knygoje Birutė Galdikas skiria daug vietos savo lietuviškai kilmei, su meile pamini lietuvių atkaklumą ir darbštumą, artimą sanskritui ir klasikinei graikų kalbą, kurių kultūrai grėsė sunaikinimas, tačiau kurie dabar vėl yra nepriklausoma tauta.

Jos protėviai, laisvieji valstiečiai, gyveno 19 amžiaus pabaigoje Rytų Lietuvoje, prie Utenos, Krunkiškyje. Būsimas senelis Dominikas Slapšys , vengdamas tarnybos caro Rusijos kariuomenėje, atvyko į JAV 1907 metais, vedė lietuvaitę Mariją Sirutytę. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, Slapšiai grįžo į Lietuvą ir ūkininkavo. Čia 1925 m. gimė Birutės mama Filomena.

Tačiau po slaptųjų Molotovo-Ribbentropo protokolų pasirašymo ir Europos pasidalinimo tarp nacių ir sovietų, sekė sovietų invazija į Lietuvą, — rašo Birutė Galdikas. Jos šeima, pasinaudojusi sesers Eugenijos vyro vokiška kilme, 1941 m. legaliai išvyko į Vokietiją. 1944 m., sovietams vėl užėmus Lietuvą, grįžti į savo ūkį nebeliko vilčių. Po sąjungininkų pergalės Slapšiai, kaip ir kiti lietuviai, pasitraukė į Vokietiją, pateko į sąjungininkų įkurtas karo pabėgėliams stovyklas. Ten Filomena Slapšytė susipažino su Antanu Galdiku, ištekėjo. 1946 m. Vokietijoje jiems gimė pirmoji dukra Birutė.

A. Galdikas netrukus išvyko dirbti į Kanados aukso kasyklas Rouyan-Noranda Quebeco provincijoje, po trejų metų ten nuvyko ir jo šeima. Birutė augo ir mokėsi Kanadoje. Toronte, Kanadoje, jos tėvai įsijungė į vietos lietuvių gyvenimą ir veiklą, buvo aktyvūs lietuvių parapijos ir lietuvių organizacijų nariai, čia Birutė lankė šeštadieninę lietuvių mokyklą. Savo knygoje prof. Birutė Galdikas pažymėjo, kad jos tėveliai, sovietų okupantų ištumti iš tėvynės, kaip ir kiti baltiečiai, nepaprastai vertino mokslą ir lavino vaikus, o tėvų pasakojimai apie gamtą, jos harmoniją ir grožį išmokė ją mylėti miškus ir jų gyvūnus.

Birutė tęsė mokslus Los Angeles, Kalifornijoje, kur jos tėveliai apsigyveno, išvykę iš Kanados. Los Angeles ji baigė universitetines studijas ir pradėjo savo unikalią mokslinę karjerą.

Prof. Birutė Galdikas buvo labai patenkinta, kuomet pasakiau, kad ir Lietuvoje žinomi jos tyrimai, darbas Borneo džiunglėse, apie ją yra rašiusi ir Lietuvos spauda. Ji nėra mačiusi Lietuvos ir kada nors svajoja joje pabuvoti. Jos vadovaujamas orangutangų tyrimo centras Borneo tęsia orangutangų tyrimus gaudamas paramą iš Kalifornijos ir visos JAV gamtos mylėtojų, daugėja indoneziečių studentų, o turistai į tyrimo centrą atvyksta iš viso pasaulio. Tai didelė moralinė parama mokslininkei, trečią dešimtmetį pasiaukojančiai, atkakliai ir vaisingai tęsiančiai savo mokslinę veiklą tolimosios Indonezijos džiunglėse.

Knygos pristatymo iškilmėse prof. Birutė M.F. Galdikas įteikė atminimo suvenyrus Indonezijos ir Lietuvos ambasadoriams, dėkodama už dėmesį jos vykdomosios gyvūnijos tyrinėjimo darbams.

Dr. Alfonsas Eidintas

KYLANTI ŽVAIGŽDĖ

P. PALYS

Antrąją Velykų dieną Filharmonijos salėje, Vilniuje, klausytojus žavėjo dideliais šuoliais į operines aukštumas kylanti lietuvaitė, mezosopranas Violeta Urmanavičiūtė. Ji, kartu su Lietuvos Valstybiniu simfoniniu orkestru, diriguojant Gintarui Rinkevičiui, dainavo arijas iš įvairių operų.

Violetos kelias siekiant operos dainininkės specialybės buvo kitoks negu kitų. Ji, nors ir žinodama, kad turėjo gražų balsą, studijavo fortepijoną. Diplomas pianistei, baigus Lietuvos Muzikos akademiją, buvo įteiktas 1986 metais. Tik po to, įstojusi į Vlados Mikštaitės klasę, pradėjo vokalo studijas. 1991 m. išvyko į Miuncheną, Vokietijoje ir ten, Aukštosios muzikos mokykloje, studijas tęsė dainavimo meistriškumo klasėje. Netrukus buvo priimta į Operos studiją ir su nedideliais vaidmenimis tekdavo pasirodyti Bayerische Staatsoper pastatymuose. Studijų metais Miunchene Violeta dalyvavo trijuose tarptautinių vokalistų konkursuose. Visi jie Violetai puikiai pavyko: Vienoje (1991 m.) „Belvedere" konkurse laimėjo net tris specialius prizus. Tais pačiais metais Barcelonoje, „Francisco Vinas" konkurse — Grand Prix, speciali „Agnes Baltsa" premija geriausiam mezosopranui ir du kiti specialūs prizai. O 1993 m. Strasbure, „Wagner — Stimmen" konkurse Violeta laimėjo laureatės vardą ir piniginę premiją. Tuomet muzikos kritikai rašė, kad lietuvaitės Violetos dainavimas, jos klausytojus buvęs „prie kėdžių prikalęs".

Po to (1993 m.) Palma de Mallorca operos festivalyje Violeta jau dainuoja Verdi operoje „Nabucco". Tais pačiais ir 1994 metais, įvairiuose Vokietijos miestų operų scenose, dainuoja Verdi, Wagner, R. Strauss ir kitų kompozitorių operose. Muzikos kritikai, visi kaip vienas, rašo apie Violetos balso stiprumą, jo grožį, aksominį švelnumą, raiškią intonaciją ir plačią balso skalę.

Praėjusią vasarą, Violeta Urmanavičiūtė sėkmingai debiutavo Bayreuth Wagner operos festivalyje. Ten, diriguojant, „Metropolitan" operos dirigentui James Levine, Wagner operose, „Die Walkuere" atliko Waltraut, o „Die Goetterdaemmerung" — antrosios Norn vaidmenis. Dar šiais metais, Milano La Scala operoje, diriguojant R. Mutti, atliks Frickos rolę R. Wagner operoje „Die Walkuere". La Scala operoje Violeta yra sudariusi sutartį dainuoti 1996-97 metais. Pasiūlymų dainuoti Vienos valstybinėje operoje ir Londone, Covenant Garden, Violeta turi iki 1999 metų.

Violeta Urmanavičiūtė mėgsta J.S. Bach kūrybą. Žada koncertų metu atlikti mezosoprano partijas to kompozitoriaus sukurtuose veikaluose: Kalėdų oratorijoje, Mišiose h-moll ir Šv. Jono pasijoje.

Pianistų ir vargonininkų konkursas Vilniuje

Šiais metais Lietuvoje įvairiais renginiais bus prisimintas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 120-tasis gimtadienis. Girdisi užuominų, kad šie metai būsią pavadinti M.K. Čiurlionio metais.

Vienas iš pačių svarbiausių renginių, kuris įvyks, tai M.K. Čiurlionio tarptautinis pianistų ir vargonininkų konkursas. Konkursas prasidės Čiurlionio gimimo dieną — rugsėjo 22 ir tęsis iki spalio 5 dienos.

Tokie konkursai vyksta kas treti metai. Šiais metais tai bus 10-tasis konkursas. Pirmutinis, įvykęs 1965 m., buvo vadinamas respublikiniu, vėliau tapęs tarprespublikiniu, o nuo 1991 m. — tarptautinis.

Praėjusiais metais M.K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas tapo 94-tuoju Tarptautinės pasaulio muzikos konkursų federacijos nariu.

Šiais metais ir ateityje konkursus organizuos naujai įsteigta, nepelno siekianti organizacija — „Tarptautinis M.K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas". Organizacijos direktoriumi keturiems metams išrinktas Čiurlionio meno gimnazijos direktorius Romualdas Kondrotas.

Pianistų konkursas vyks Filharmonijos salėje, Vilniuje. Konkurse dalyvauti jau yra užsiregistravę 40 pianistų iš 12 valstybių. Vargonininkų konkurso pirmoji perklausa vyks Baroko salėje, antroji — Šv. Kazimiero bažnyčioje, o trečioji — Arkikatedroje. Iki šiol, iš 9 valstybių, yra gauta 30 vargonininkų, norinčių dalyvauti konkurse, pareiškimai.

LIETUVIŠKA SPAUDA KARALIAUČIUJE

Kiekvieną savaitę Karaliaučiaus krašte gyvenantys lietuviai gauna lietuviškų laikraščių siuntą iš Marijampolės. Kaip papasakojo Marijampolės švietimo centro ryšių su užsienio lietuviais vadovas G. Skamaročius, kiekvieną trečiadienį Marijampolės autobusų stoties dispečerinėje yra paliekamas lietuviškos spaudos ryšulys. Jį paima maršrutinio autobuso „Druskininkai-Kaliningradas" vairuotojai ir veža į Kaliningrado sritį.

Trijuose srities miestuose — Nesterove (buvusiuose Stalupėnuose), Guseve (Gumbinėje) ir Kaliningrade (Karaliaučiuje) šį autobusą pasitinka vietos lietuvių atstovai ir paima laikraščius bei žurnalus, o vėliau juos išdalija kitiems lietuviams. „Per pusantrų metų vairuotojai jau priprato ir niekada neatsisako padėti", teigė vadovas.

Kaip sakė Guseve gyvenanti lietuvė, folklorinio kolektyvo „Nadruva" vadovė E. Galdikienė, spauda labai laukiama, vietos lietuviai itin mėgsta skaityti ir laukia „Šeimininkės", „Lietuvos ryto", „Europos lietuvio", „Ūkininko patarėjo".

Anot G. Skamaročiaus, laikraščius ir žurnalus jis gauna po to, kai neišpirktą spaudą nutariama nurašyti. „Lietuvos rytą" Karaliaučiaus srityje gyvenantys lietuviai gauna tiesiai iš šio laikraščio Marijampolės skyriaus.

(LR, 05.02)

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453
BALYS BUDRAITIS
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

ASSOCIATED FUNDING SERVICES, INC.
7800 W. 95 St., Ste. 303
Hickory Hills, IL 60457
RENATA KLIMAVIČIŪTĖ
A full service lender for
• Home loans
• Refinancing for paying off debt
Do A-F credits
EQUAL HOUSING LENDER
Call Renata today:
708-974-2727 office
708-461-3495 pager

NAMŲ REMONTAI
Vidaus (taip pat įrengiame vonias) ir lauko. Darbus atliekam, gerai, greitai ir sąžiningai. Skambinti Juozui: **312-471-9467.**

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. Dackys
Tel. 585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161
RIMAS L. STANKUS
• Perkant ar parduodant
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• MLS kompiuteriuir FAX pagalba
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Apartmentus ir žemę
• Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Vilniaus miesto centre išnuomojamas 99 metams (arba parduodamas) 1,047 m² tuščias žemės sklypas. Teirautis: **Rūta Mikutienė-Savickaitė, Geroslos Vilties 20-20, Vilnius 2015, Lithuania, tel. 23-88-05.**

HELP WANTED

Restoranui NERINGA
reikalingi darbininkai.
Kreiptis: tel. 312-476-9026

Honest, dependable cleaning people needed. Day time; $7 per hr. starting. English & car required. **Tel. 708-582-0783.**

Ieškoma 30-50 m. moteris padėti namų ruošoje ir virti vyr. amžiaus moteriai ir gyventi kartu. Turi šiek tiek mokėti angliškai; $125 į sav. 6 darbo dienos, antrd. laisvas. Westchester priemiestis. **Skambinti tarp 3-5 val. p.p. tel. 708-562-5583.**

MISCELLANEOUS

50 metų moteris iš Lietuvos ieško darbo ir nori gyventi kartu. Skambinti **312-585-8818.**

TRANSPAK
Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.
MAISTO SIUNTINIAI nuo $29.- iki $98.-
Aukštos kokybės maisto produktai
Du patys populiariausi, tai šventinis už $39.- ir 55 svarų įvairaus maisto už $98.-
$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.
$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukštenti), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.
Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
Dirbame nuo 1987 m.
TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

SEEKING INVESTMENT CAPITAL
for
MODERN, NEW DENTAL CLINIC IN KAUNAS, LITHUANIA

Invest in Lithuania's future, while making an excellent 11% return.

Developers seek $350,000 for new, state-of-the-art private dental clinic and laboratory in Kaunas, Lithuania. Five (5) year notes, pay 11% APR and are secured by $3,000,000 in clinic's assets, existing real estate, and successful food supermarket business. Political Risk Investment Insurance (Registration No.: 163-95-004) provided by OPIC - a U.S. Government Agency.

Clinic will feature top professional staff and state-of-the-art U.S. - made equipment in prime location. Project has already been reviewed and approved by Lithuanian Ministry of Health as *"sound, useful, and much needed in Lithuania."* Minimum investment of $10,000 will help create long-term employment for 25 professionals and staff, and improve quality of health care in an underserved market.

For detailed Business Plan, including financial projections, contact:
LCC Corporation, 11 Harwood Lane, Clementon, NJ 08021, U.S.A., Telephone: 609-435-2626 - Fax: 609-784-0493

Atlanta
IMPORT-EXPORT Inc.
GREITAI SAUGIAI IR LAIKU
PRISTATOME SIUNTINIUS
LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, RUSIJOJE, UKRAINOJE IR BALTARUSIJOJE
2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
(800)775-SEND
(312)434-2121

LIETUVOS NAŠLAIČIŲ GLOBOS KOMITETAS
2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629

reiškia užuojautą **A.A. MYKOLO PAULIONIO** artimiesiems ir dėkoja už aukas, kurias atsiuntė velionio motina **Veronika Paulionienė** su laišku:

„Sliunčiu čekius suaukotus mano brangaus sūnaus atminimui. A.A. MYKOLAS mirė š.m. balandžio 30 d. savo namuose, sulaukęs 45 m., gyvenęs Pheonix, AZ. Palaidotas gegužės 6 d. Chicagoje, Šv. Kazimiero kapinėse. Jo draugai aukojo Lietuvos našlaičiams:

Arūnas ir Irena Draugeliai, Elaine Hilton, Genė ir Rimvydas Rimkai, Mary J. Gallagher, Ona Mieželis, Vyt. ir Vilė Marchertas, A. Rimkienė, Jūra Šimkus, Vytautas ir Ona Adomaičiai, Sofija Liubartienė, Aldona Gervickas, V. Zakaras, Kazys Leknius, Stasys ir Sofija Narkai, Sofija Rūkštelė, Elena ir Antanas Barčiai, Dalia ir Augustinas Orentai, Kazimieras Račiūnas, Irena Karalienė-Vaitkienė, Ray ir Daiva Panarai, Walter ir Aldona Klemka, V. ir C. Ruseckas, Kazys Yourshis, A. J. Jakubėnas, Sofija ir Algirdas Palionis ir Lietuvių Katalikų misija. Viso **$355.**

LAIŠKAI

MINTYS APIE TARPTAUTINĘ KALBĄ IR VIENYBĘ

„Draugo" redaktorės D. Bindokienės straipsniai visad įdomūs ir verčia susimąstyti. Du paskutinieji, būtent: „Prasideda Babelio bokšto atstatymas" ir „Ar įmanoma pasaulinė vienybė?" patraukė mano ypatingą dėmesį, nes tai labai reikšmingos aktualios problemos ir man asmeniškai labai įdomios. Be abejo, reikia sutikti, kad anglų kalbos maišymas su vietine krašto kalba yra kalbų teršimas, apgailėtinas ir neleistinas reiškinys ir nieku neprisideda prie tarptautinio susižinojimo. Tuo tarpu vis labiau ir labiau ryškėja reikalas nustatyti pasaulinę susižinojimo priemonę, būtiną tarptautiniam bendradarbiavimui. Jau pereitam šimtmety buvo padarytas pasiūlymas sukurti naują, visoms tautoms priimtiną, kalbą arba bendru nutarimu priimti vieną iš egzistuojančių kalbų ir ją dėstyti jau pradžios mokyklose šalia tautinės kalbos, kuri tokiu būdu išlaikytų savo švarumą ir gyvybę. Tai reiškia, kad šalia savo gimtosios kalbos kiekvienas pasaulio pilietis mokėtų dar ir tarptautinę pagalbinę kalbą. Kaip žinoma, tą pasiūlymą norėjo įgyvendinti Liudovikas Zamenhof, sukurdamas Esperanto kalbą, kuri ir šiandien turi nemažą pasisekimą. Tačiau dėl technologijos visur priimtos terminologijos ir kitų priežasčių anglų kalba pamažu tampa ta pasauline kalba ir vis labiau plinta. Dvejų kalbų sėkmingą vartojimą galima rasti mažoj Puerto Rico saloj, kur kiekvienoj mokykloj lygiagrečiai dėstomos dvi kalbos: jų gimtoji — ispanų, ir svetima — anglų. Dėstydama San Juan universitete, pastebėjau, kaip puikiai studentai vartoja abi kalbas, be jokio maišymo ir kitų problemų. Iš dalies mėginama tai įgyvendinti ir kituose kraštuose, pvz., Kinijoj ir Japonijoj. Jau yra progų įsitikinti, kad mokant ir vartojant tarptautinę kalbą, neprarandamas savo gimtosios kalbos gyvumas ir grynumas, bet palengvinamas žmonijos tarpusavis bendravimas visose srityse.

Pasaulinės kalbos klausimas tampriai surištas ir su pasaulinės vienybės problema. Mūsų planetos „globalizacija" (ar globališkumas?) neturėtų reikšti pasaulio suvienodinimą. Būtų iš tikrųjų tragiška, jei tautos prarastų savo kultūrą, papročius, kalbą, savo tautinį individualumą. Kažkas kadaise sulygino tautas su gėlėmis ir pasaulį su gėlių sodu. Juo daugiau įvairiaspalvių įvairios rūšies gėlių, tuo gražesnis sodas — pasaulis. Pasaulinė vienybė iš tikrųjų turėtų reikšti tautų tarpusavį sugyvenimą, pasaulinę harmoniją, nepaisant tautinių, rasinių, religinių ar kitų skirtumų. Jungtinės Tautos, nors dar nelabai tobula institucija, ir kitos tarptautinės organizacijos jau lyg ir sudaro branduolį naujos — neišvengiamos — pasaulinės tvarkos. Ekonominiai, politiniai, sveikatos, švietimo ir kiti klausimai vis dažniau sprendžiami pasauliniu mastu. Šiandien tautos, išlaikydamos savo individualumą, nebegali užsidaryti, nedalyvauti pasauliniuose įvykiuose, nekreipti dėmesio į kitų tautų reikalavimus. Žmonija pamažu pradeda suvokti, kad meilė savo šeimai, savo draugams, savo tautai jau turėtų išsiplėsti ir apgaubti visą žmoniją. Ar ne tai yra visų religijų pagrindas? Jausmai visai žmonijai nesumažintų mūsų tėvynės meilės, mūsų rūpesčio ir darbo jai, nepaliestų mūsų patriotiškumo. Kaip prie to prieiti, kaip tai pasiekti? Čia pacituosiu D. Bindokienės reikšmingą mintį: „Jeigu tikimasi visus žemės gyventojus suburti po tikrojo kaimyniškumo vėliava, jie visų pirma turi išmokti vieni kitais kaimyniškai rūpintis". Tas tikslas turėtų būti siekiamas nuo pat vaikystės, turėtų būti įtrauktas į mokyklų programas, nes tik nuo vaikų galima pradėti perauklėti žmoniją. Gal šiandien tai atrodo utopija, nereali svajonė, tačiau tas turi įvykti ir įvyks, lėtu evoliucijos keliu — jei žmonija stengsis išvengti savitarpio susinaikinimo.

Jadvyga Kuncaitis Giedraitienė
Michiana Shores, IN

PADĖKIME PADEGĖLIAMS

Iš Lietuvos mus pasiekiančios žinios teigia, kad gyventojų buities reikalai ten dar negerėja, o priešingai — sunkėja. Nors Lietuvoja jau minėjo savo penkerių metų laisvės ir Nepriklausomybės sukaktį, tačiau iš ekonominio liūno išlipti dar nepajėgia. Sakoma, kad valdžia yra prasiskolinusi ir visų pirma rūpinasi tik savo, o ne žmonių gerove. Klesti kyšininkavimas, korupcija ir biurokratija. Ypač sunkioje būklėje atsidūrę ligoniai, invalidai, mokytojai ir pensininkai.

Prieš keletą dienų gavau šiurpią žinią, kad Vilniuje sudegė Lilės Puškariovaitės-Žemaitienės butas. Gaisro metu žuvo jos duktė. Lilė ir jos vyras Antanas tuo metu nebuvo namie. Tik sugrįžę namo, išvydo siaubingą savo buto vaizdą. Iš jos laiško aišku, kad jie abu yra ligoniai, o dėl šios šiurpios nelaimės yra tapę tikri vargšai ir beturčiai. Jie reikalingi ne vien užjautimo, bet ir konkrečios pagalbos.

Lilė 1943 metais baigė gimnaziją Kretingoje. JAV ir Kanadoje gyvenantieji buvę jos mokslo draugai galėtume ištiesti pagalbos ranką. Šiuo metu piniginė pagalba būtų geriausia mūsų labdara. Per patikimą asmenį, vykstantį į Lietuvą, aukos su auktojų sąrašu bus įteiktos nukentėjusiai. Šiuo reikalu rūpinasi Irena Levickienė (Markutė), Čikagoje. Čekius Irenos vardu siųskime šiuo adresu: Irena Levickas, P.O. Box 188, Palos Park, IL 60464. Mūsų konkrečiai išreikštas užjautimas bus ir stipri moralinė pagalba.

Julius Veblaitis
Union, NJ

APIE „KONTEINERIO" PAKAITALUS

Neseniai iš Lietuvos atėjo tokia žinia: „Mus iš Bostono pasiekė **važminėn** sukrauta važma Lietuvos vaikams". Kai kam atrodė, kad terminas **važminė** daug geriau tinka negu nelietuviškas **konteineris** arba išeivijoje pradėtas vartoti **talpintuvas.** Bet atkreipus dėmesį į šio termino semantiką, neatrodo, kad jis būtų tinkamas pakaitalas.

Prof. P. Skardžius savo „Lietuvių kalbos vadove" (Vokietija, 1950) sako, kad **važma** yra atlyginimas už **vežimą.** Užtat DŽ prie žodžio **važma** yra nurodyta žiūrėti į žodį **važta.** Ten parašyta, kad **važta** yra vežamas daiktas, bagažas. Tad toji dėžė, į kurią sukraunama važta, galėtų būti vadinama **važtinė.** Žinoma, šio žodžio skambėjimas ne visiems patiks.

Mūsų svarstomam tikslui būtų galima pasiūlyti kitą žodį, kuris atrodo ir tikslus, ir gerai skambantis — tai **krovininė.** Aišku, krovininis yra būdvardis. Sakoma **krovininis** laivas, **krovininis** vagonas, **krovininė** dėžė. Bet kai kurie būdvardžiai, ypač turintys priesagą -inis, dažnai yra linkę daiktavardėti: druskinę lėkštelę vadiname tiesiog **druskine,** langines lentas — **langinėmis,** sidabrinį pinigą — **sidabriniu.** Juk sakome, kad Judas išdavė Kristų už 30 sidabrinių. Tad ir krovininę dėžę, kurioje važami įvairūs sukrauti daiktai, įvairios prekės, drąsiai galime vadinti **krovinine.** Tai tikrai geriau tinka negu svetimas **konteineris** ar nelabai aiškios darybos **talpintuvas.**

Juozas Vaišnys, SJ
Chicago, IL

Pastaba: straipsnelis išspausdintas „Gimtojoje kalboje", 1995 m., nr. 5.

NENULEISKIME RANKŲ

„Drauge" gegužės 16 d. Donatas Skučas rašė: „...Vilniaus vyriausybė bus priversta grąžinti nuosavybes žydams, o patogiai 'užmirš' išeivijos ir Lietuvos lietuvius. Laikas susirūpinti". Visiškai sutinku su D. Skuču, nes ir aš tuo reikalu jau prieš 4 metus rašiau („Dirva", 1991 spalio 3 d. straipsnyje „Norime atgauti kas mums priklauso", sakiau: „...plačiame pasaulyje gyveną kitataučiai — ar tai žydai, vokiečiai, lenkai ir kt. — neatsisakys pretenzijų į savo turėtą turtą, ir jų valdžios legaliu bei teisiniu spaudimu privers Lietuvą tą nuosavybę jiems sugrąžinti. Vieninteliai, kurie liks nuskriausti, bus užsienyje gyveną lietuviai... tie, iš kurių Lietuvos valdžia ir gyventojai tiek daug tikisi paramos." Tą mano straipsnį persispausdino ir „Lietuvos rytas", 1991 spalio 30 d.).

Kaip matome, žydai tokį spaudimą per Amerikos Kongresą jau pradėjo. D. Skučas siūlo: „Jeigu JAV LB taryba nerodo susidomėjimo... gal atėjo laikas visiems doriems lietuviams... kartu su Lietuvoje esančiomis savininkų organizacijomis... prisidėti prie žydų organizacijų pastangų..." Aš siūlyčiau dar ir kitą kelią. Lietuva, tapdama Jungtinių Tautų Organizacijos nare, įsipareigojo laikytis Visuotinės žmogus teisių deklaracijos bei kitų jos įstatų. Lietuvos vyriausybė, negrąžindama „nacionalizuotųjų" (geriau sakant — pavogtųjų) nuosavybių, aiškiai laužo JTO įsipareigojimus. Siūlyčiau, kad lietuviai, pavieniai (greičiausias kelias), arba organizuotai (užtruks laiko), siųsti skundus į JTO. Kada tokie legalūs skundai pasipils, JTO turės imtis atitinkamų žygių.

Daugeliui yra žinoma, kad jau šešeri metai, kaip bandau Palangoje atgauti savo tėvo namus. Tuo reikalu kelis kartus kalbėjau ir su miesto valdžia, ir su Kultūros ministru, ir su ministru pirmininku, net ir su LR prezidentu. Visi jie prižadėjo (net ir raštiškai), kad namai bus grąžinti, bet iki šiolei nieko konkretaus nepadaryta. Pritrūkęs kantrybės, pasisamdžiau advokatą. Žiūriu kaip tą reikalą perduoti JTO-jos teisiniam departamentui. Klausimas dar neišspręstas, tyrinėju ar geriausia skųstis man kaip pavieniui asmeniui, ar eiti „Aušrininko dr. Jono Šliūpo Archyvo" vardu — organizacijos, kuri yra Amerikos valdžios pripažinta moksline Amerikos įstaiga, ar eiti per Amerikos teismus.

Linkiu sėkmės D. Skučui ir kitiems tuo reikalu. Nenuleiskite rankų! Spauskite per ten, kur daugiausia galima tikėtis rezultatų.

Inž. Vytautas J. Šliūpas, P.E.
Burlingame, CA

KODĖL SUSISKALDYMAS?

Sklaidant „Draugo" dienraščio puslapius, pastebima bent kelias vaikams-našlaičiams šalpos organizacijas. Viena jų yra „Vaikų viltis". Tai specifiniais tikslais suorganizuota, kad galėtų atvežti vaikus iš Lietuvos, turinčius kaulų iškrypimus ir negalinčius pasigydyti Lietuvoje. Šie vaikai yra gydomi „Shriners" ligoninėje nemokamai. Ligoninės daktarai važiuoja kas pusę metų į Lietuvoje „Vaikų vilties" suorganizuotą operacinę Vilniaus universitete. Dažnai matome „Saulutės" apmokėtus skelbimus. „Saulutė" yra vaikų globos būrelis, vadovaujamas energingos administratorės Indrės Tijūnėlienės. Kita, mažiau garsinama organizacija yra „Lietuvos Našlaičių globos komitetas", vadovaujamas dr. Albinos Prunskienės. Ši organizacija taip pat renka aukas ir siunčia į Lietuvą, kad galėtų sušelpti nelaimingus vaikus. Lietuvoje, „Valstiečių laikraščio" įsteigtas fondas „Kaimo vaikai" remti tėvų atstumtus vaikus ir daugiavaikes šeimas.

Kyla klausimas, kaip šios organizacijos pasiskirsto šelpiamaisiais? Ar yra kokia nors koordinacija tarp šių vaikų-našlaičių globos organizacijų? Ar nebūtų prasminga sudaryti vieną vadovybę?

Man atrodo, kad sudarius bendrą vadovybę, pašalpos būtų teisingiau paskirstytos ir būtų geresnė kontrolė, kam ta pašalpa daugiausia reikalinga. Taip pat susitaupytų pervežimo ir važiavimo patikrinti išlaidos, ar tikrai pašalpa eina, kam yra paskirta.

Antanas Paužuolis
Chicago, IL

GAL NORĖTUMĖTE MUS IŠGIRSTI?

Aktyviai bendradarbiaujantis su Lietuvių tautininkų sąjunga, Vilniaus vyrų choras „Vytis" šiais metais pakviestas į DeKalb pasaulinį chorų festivalį Atlanta, GA. Choras vyksta rėmėjų Lietuvoje ir pačių dainininkų lėšomis. Chore yra 30 narių, įvairių profesijų ir užsiėmimų žmonių, dalyvavusių daugelyje muzikinių renginių Lietuvoje ir už jos ribų. Koncertavo Ispanijoje, Korėjoje, Šveicarijoje ir kitose šalyse. Chorui vadovauja tarptautinių konkursų laureatas, Muzikos akademijos prof. Tadas Šumskas.

Į JAV atvyksta 25 choro vyrai ir siūlo atliekamu laiku padovanoti lietuviškų telkinių tautiečiams savo dainų, jeigu jie to pageidautų. Birželio 19 d. choras iš Helsinkio atskris į New Yorko Kennedy aerodromą ir tą pačią dieną autobusų išvyks į Atlantą. Festivalyje bus iki birželio 25 d. imtinai. Grįš tuo pačiu autobusu į New Yorką, iš kur birželio 28 ar 29 d. išskris atgal į Lietuvą.

Apie „Vyčio" buvimą Atlantoje informaciją galima gauti per festivalio organizacinį komitetą — Mr. Ted Ashburn, tel. 404-378-2525. Dėl susitikimų ir pageidavimų iš mūsų tautiečių JAV, laukiame atsiliepiant vėliausiai iki birželio vidurio, faksuojant Tautininkų sąjungos sekretoriui R. Giliauskui į Vilnių, faksas 61 73 10.

Tadas Šumskas
„Vytis" choro vadovas

MANAU, PASIŲSIU IR AŠ SĄSKAITĄ

Jau daug metų tenka dalyvauti lietuvių veikloje, bet pirmą kartą „Drauge" pamačiau veiklos apyskaitą. Ji buvo pateikta „Dainavos" ansamblio jubiliejui rengti komiteto. Labai išsami apyskaita. Ir, kadangi pateikta pirmą kartą, tad žvilgterėjau į kai kurias apyskaitos eilutes. Režisierius — 2,740 dol., dirigentas — 1,555 dol., akompaniatoriai — 920 dol., solistai — 850 dol. ir t.t.

Šia proga man prisiminė „Dainavos" ansamblio koncertas Civic Opera rūmuose prieš daugelį metų. Man teko pagaminti dekoracijas. Tuo laiku dar vyravo patriotizmo dvasia, tad už tas dekoracijas negavau nieko.

Tą straipsnį visuomenės veikėjai turėtų išsikirpti ir pasidėti, kad žinotų, kiek kas kainuoja. Ir vis dėlto Rengimo komitetas dar įteikė ansambliui 15,728.03 dol. likusio pelno. Aš rimtai galvoju, ar nepateikti sąskaitą už mano ankstyvesnę pagalbą? Jeigu turi pinigų, tegul moka...

Vladas Vijeikis
Chicago, IL

ŠLYKŠTUS SKOLINYS ŠLYKŠČIAM VERSLUI

Viktorijos Baranauskienės laiške „Daug kas pasikeitė" („Draugas", 1995.05.26.) aprašančiame prostitucijos plitimą Lietuvoje, sakoma, kad „atsirado netgi naujas, mūsų paprastų žmonių ausiai negirdėtas, žodis 'suteneris' ". Šis nepageidaujamas skolinys ir taip jau svetimybėse skęstančioje lietuvių kalboje yra paimtas iš prancūziško „souteneur" ir, šiuo atžvilgiu, reiškia vyrą (jei tokiu ji galima pavadinti) pragyvenantį iš prostitučių uždarbio — jų „užtarėją", „gynėją", „globotoją", parūpinti savo „globotines" lytiniams malonumams pagal pareikalavimą. Amerikoje toks asmuo yra vadinamas „pimp".

Vytautas Matulionis
Cleveland Heights, OH

Pal. Jurgio Matulaičio misijos kapelionui kun. Algirdui Paliokui, SJ, ruoštame pobūvyje Pasaulio lietuvių centre susitiko trys jėzuitai kunigai (iš kairės): Juozas Vaišnys, Algirdas Paliokas ir Algimantas Gudaitis.

• **1370 m. gruodžio 6 d.** Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo kariuomenė įsiveržė į Maskvą. Nors Kremliaus nepavyko paimti, apsuptis tęsėsi 8 paras.

• **Rašytojas, ilgametis** „Draugo" redaktorius Aloyzas Baronas gimė 1917 m. gruodžio 12 d.; Vabalninke, Biržų apskr.; mirė 1980 m. rugsėjo 7 d. Cicero, IL.

A.†A.
MARY MACIANSKIENĖ

Gyveno Chicagoje.

Mirė 1995 m. birželio 4 d. 7:45 val. vakaro, sulaukusi 81 metų.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno daugelį metų.

Nuliūdę liko: duktė Regina, žentas George Voldemaras, sūnus Algis, marti Joyce; anūkai: Audrey su vyru John Parker, Georgette su vyru Victor Santucci, Donna Voldemaras, Bridget Macianskis; proanūkas Thomas Santucci. Lietuvoje sesuo Elena, brolis Jonas.

Velionė buvo žmona a.a. Bruno Macianskio.

Velionė buvo savininkė Bruno's Bakery 45 metus.

Velionė pašarvota birželio 6 d., antradienį, nuo 3 iki 9 v.v. Gaidas-Daimid laidojimo naruose, 4330 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks birželio 7 d., trečiadienį. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojams 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **duktė, sūnus, anūkai, proanūkai, sesuo, brolis ir kiti giminės.**

Laidotuvių direkt. Gaidas-Daimid. Tel. 312-523-0440

A.†A.
JONAS ŽIBUTIS
Korėjos karo veteranas

Gyveno Chicagoje, West Lawn apylinkėje, anksčiau Cicero, IL.

Mirė 1995 m. birželio 3 d., 12:30 val. ryto, sulaukęs 69 metų.

Gimė Lietuvoje, Zarasų apskrityje. Amerikoje išgyveno 45 m.

Nuliūdime liko: sūnus Jonas su šeima, duktė Dalia su šeima, sesuo Bronė Jozaitienė su šeima; taip pat artima draugė Lucille Owca ir giminės Amerikoje bei Lietuvoje.

Priklausė Zarasiškių klubui.

Velionis buvo pašarvotas pirmadienį, birželio 5 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks antradienį, birželio 6 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **sūnus, duktė, sesuo, draugai ir giminės.**

Laidotuvių direkt. D. A. Petkus/D. M. Petkus.
Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

A.†A.
GERY FRICAS

Gyveno Mountain Home, Arkansas, anksčiau Chicagoje.

Mirė 1995 m. gegužės 26 d., sulaukęs 90 metų.

Gimė Lietuvoje, Pavilionių dvare, Plokščių valsčiuje, Šakių apskrityje. Amerikoje išgyveno 44 metus.

Nuliūdę liko žmona Ellen, duktė Irena Tarosas, žentas Antanas, duktė Milda Dambrauskas, žentas Vincas, sūnus Viktoras, žmona Cynthia, duktė Vera Buscaglia, žentas Vincas; broliai Viktoras ir Werneris su šeimomis, devyni anūkai ir keturi proanūkai.

Velionis palaidotas Mountain Home kapinėse.

Prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti velionį savo maldose.

Nuliūdę: žmona, dukterys, sūnus, broliai, anūkai, proanūkai ir kiti giminės.

PADĖKA

A.†A.
KAZIMIERAS VALIS

Mirė 1995 m. kovo 9 d. ir buvo palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems apsilankiusiems laidotuvių koplyčioje, dalyvavusiems, šv. Mišiose ir palydėjusiems a.a. Kazimierą į Amžino Poilsio vietą.

Didelis ačiū už žodžiu ir spaudoje išreikštas užuojautas bei šv. Mišių ir kitas aukas, perduotas pagal pageidavimus.

Dėkojame Sacred Heart bažnyčios Melrose Park'e kun. R. Kozak už šv. Mišias, maldas koplyčioje ir kapinėse. Taip pat kun. Arthur J. Costien už maldas koplyčioje ir bažnyčioje.

Didelė mūsų padėka karsto nešėjams už paskutinį patarnavimą a.a. Kazimierui.

Nuliūdę: **žmona, vaikai ir anūkai.**

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kvieslys jaunimui nuo 15 iki 30 m. amžiaus! Dalyvaukite Jaunųjų talentų popietės programoje sekmadienį, spalio 22 d., 3 val. popiet, Jaunimo centre. Savo talentu prisidėsite prie dienraščio „Draugo" išlaikymo ir galėsite pasirodyti lietuviškai publikai. Besireiškiantys muzikos, literatūros, vaidybos srityje, prašomi skambinti Indrei Tijūnėlienei tel. 708-537-7949, 708-541-3702, arba siųsti vaizdajuostę ar garsiajuostę šiuo adresu: 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL, 60089.

Sol. Margarita Momkienė, kartu su Švč. M. Marijos Gimimo parapijos choru, giedos 10:30 val. r. šv. Mišiose parapijos bažnyčioje. Chorui diriguos muz. Antanas Linas, vargonais akompanuojant muz. Ričardui Sokui. Iškilmingos pamaldos bus baisiųjų trėmimų paminėjimo proga. Ruošia ALTo Čikagos skyriaus valdyba.

Šv. Kazimiero kongregacijos seserys ruošia metinę gegužinę sekmadienį, liepos 9 d., vienuolyno sodelyje. Bus laimėjimai, vaišės, žaidimai, užsiėmimai ir pasilinksminimas. Pabrėžiama, kad „Didysis laimėjimas" yra 10,000 dol. — tik 400 bilietų bus išspausdinta (vieno kaina — 100 dol.). Informacijos teikiamos tel. 312-776-1324. Kviečiame šią gegužinės datą jau šiandien pasižymėti savo „būtinai lankytinų renginių" kalendoriuje.

Gintaro vasarvietėje, Union Pier, MI, Union Pier Lietuvių draugija ir Michianos LB apylinkė rengia Tragiškųjų birželio įvykių paminėjimą birželio 11 d., 11 val. ryte (Michigan laiku). Šv. Mišias aukos tėvai jėzuitai iš Čikagos, minėjime kalbės Vytautas Kasniūnas. Po minėjimo tuoj pat šaukiamas Michianos LB apylinkės narių metinis susirinkimas. Kviečiami dalyvauti Beverly Shores, Michianos, New Buffalo, Union Pier, Harbert, Lakeside ir kiti apylinkėje gyvenantys lietuviai.

Kun. Kęstutis Trimakas aukos Mišias ir pasakys pamokslą birželio 11 d., 11 val. ryte, Cicero Šv. Antano parapijoje, minint tragiškuosius birželio įvykius. Mišių metu giedos Marijaus Prapuolenio vadovaujamas parapijos choras. Cicero jūrų šaulių kuopos „Klaipėda" nariai dalyvaus su vėliavomis. Po Mišių parapijos salėje pagrindinis kalbėtojas bus adv. Povilas Žumbakis, meninę programą atliks A. Barniškis ir A. Seniūnas. Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero skyriaus valdyba ir Cicero apylinkės Lietuvių Bendruomenės valdyba kviečia lietuvius gausiai atvykti paminėti šį mūsų tautai skaudų įvykį.

Juozas ir Aldona Šulaičiai, anksčiau gyvenę Cicero ir La Grange Parke, o dabar įsikūrę St. Petersburge, Floridoje, po ilgesnės pertraukos vėl buvo atvykę paviešėti į Čikagą. Lankėsi operos „Perlų žvejai" pastatyme, susitiko su būriu giminių bei draugų. Dešimtis čia praleistų dienų jiems prabėgo įspūdingai ir greitai.

„Chicago Tribune" sekmadienio, gegužės 21 d., laidoje (Books skyriuje) rašo apie Simon Schama knygą „Landscape and Memory" (Knopf, 6112 612 psl., kaina 40 dol.). Kaip knygos recenzentas David R. Slavitt pastebi, tai „nuostabus veikalas", kalbantis apie žmogaus ryšį su mišku, kuris visais amžiais turėjo nepaprastos įtakos žmogaus pasaulėjautai ir pasaulėžiūrai. Knygoje daug kartų minima Lietuva, jos miškai, paminint lietuvių pagonių pažiūras į girią ir tai, kad Lietuva buvo paskutinė Europos šalis, priėmusi krikščionybę, todėl ir specialus sąlytis su gamta — ypač su mišku — ilgiausiai neišnyko iš lietuvio sielos. Sakoma, kad veikalo autorius rėmėsi nepaprastai gausiais medžiagos šaltiniais, todėl knyga suteikia ne tik informaciją, bet ir ypatingą įžvalgumą į žmogaus santykius su gamta.

Domas Lapkus su dukrele, būsimąja „Žiburėlio" mokyklėlės auklėtine, Kriste.

Nuotr. **Irenos Senkevičienės**

x **PRANEŠIMAS! LR** Paso klausimais prašome atsiliepti **Pranaitytę Sonatą,** LR Generaliniam konsulatui Čikagoje, tel. **(312) 582-5478.**

x **Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą** ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: **T. Lesniauskienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.**

(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

LIETUVIŲ VISUOMENĖ PAGERBĖ MIRUSIUS

Pirmadienį, gegužės 29, Mirusių prisiminimo — Kapų puošimo dieną Čikagos lietuviai gausiai lankėsi Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Rytas buvo vėsokas, debesuotas, protarpiais dulksnojo smulkus lietutis. Jau ankstyvą rytą žmonės lankė kapus, o būrys ramovėnų ir šaulių, susirinkę prie paminklo Romui Kalantai, pagerbė šį liepsnose žuvusį jaunuolį ir visus kitus laisvės kovotojus.

10:30 val. r. atvirame lauke numatytos šv. Mišios dėl nepalankaus oro vyko administracijos pastato patalpoje, kurioje tilpo tik dalis norėjusių Mišiose dalyvauti. Didokas būrys žmonių liko stovėti už durų, kur nematė kunigų Jono Duobos, MIC, ir kun. Jono Kuzinsko koncelebruotų Mišių, o dėl nepakankamos garsinimo sistemos, negirdėjo nei gražiai Lietuvos Vyčių choro giedamų giesmių, nei kun. J. Duobos turiningo pamokslo. Negalėdami sekti Mišių eigos, dalis išsivaikščiojo, o likusieji nostalgiškai prisiminė ir pasigedo Mišių už mirusius, ankstyvesniais laikais aukotų pačiose kapinėse, kapais apsuptoje vietoje, leidžiant įsijausti ir išgyventi gilią jų prasmę.

Po Mišių prie kapinių Steigėjų paminklo vyko visuomeniškas mirusiųjų prisiminimas, daug metų pravedamas Bendruomenės Pasauliečių teisėms komiteto ir Kapų sklypų savininkų draugijos.

Su JAV, Lietuvos, Ramovėnų, Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės ir „Nemuno" jūros šaulių rinktinės kuopų vėliavomis atžygiavus ir abipus Steigėjų paminklo išsirikiavus šauliams bei ramovėnams, iškilmes trumpu žodžiu pradėjo Kapų sklypų savininkų dr-jos valdybos narys Stasys Valinskas. Šv. Kazimiero liet. kapinių direktorius kun. Jonas Kuzinskas šio susitelkimo religinę dalį pradėjo mintimi iš Šv. Rašto apie kviečio grūdą, kuris pirma turi numirti, kad galėtų iš naujo atgimti. Į jo vadovaujamą maldą už mirusius gyvai atsiliepė gausiai dalyvavusi visuomenė.

Bendruomenės pasauliečių k-to pirm. Algis Regis savo kalboje iškėlė lietuviuose giliai įsišaknijusią gyvųjų ir mirusiųjų bendravimo tradiciją, reiškiamą ne vien pagarba ir maldomis, bet pirmtakūnų darbų ir idealų puoselėjimu, jų įpareigojimų vykdymu. Prisiminė kovotojus ir kankinius, šiose ir viso pasaulio kapinynuose amžiną atilsį radusius dvasininkus, visuomenininkus, kultūrininkus. Pagarbą reiškė pilkiesiems tautos didvyriams ir varganiems žmonėms, kurie savo sunkaus darbo kuklių pajamų aukomis kūrė parapijas, statė bažnyčias, mokyklas, rėmė vienuolynus, steigė kapines, vystė plačiašakę lietuvišką veiklą, tikėdamiesi, kad šį paveldą tęs ir naudosis ateinančios jų ainių kartos Mirusieji yra gyvi amžinybėje ir su gyvaisiais bendrauja per jų darbų tęsimą ir įpareigojimų vykdymą.

Mirusius pagerbiant, puošnų trispalvį gyvų gėlių vainiką prie Steigėjų paminklo padėti buvo pakviesti Lietuvos vyčių organizacijos nariai — Vyčių choro vadovas Faustas ir veikli vytė Teresė Stroliai. Atitinkančias maldas sukalbėjęs, vainiką paškventino kun. Jonas Kuzinskas.

Visiems dalyviams pagiedojus „Marija, Marija", Lietuvos ir JAV himnus, sklandžiai iškilmes pravedęs St. Valinskas rengėjų vardu padėkojo kun. J. Kuzinskui, Alg. Regiui, muz. Faustui ir Teresei Stroliams, šauliams, ramovėnams ir dalyvavusiai visuomenei.

Iškilmės buvo baigtos vėliavų išnešimu ir šaulių bei ramovėnų gretų išžygiavimu.

Dangui prasiblaivius ir saulutei maloniai šviečiant, dalyviai skirstėsi individualiam kapų lankymui, besitęsusiam visą dieną.

Šauliai Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse vykusiose Mirusiųjų pagerbimo iškilmėse. Priekyje vadai— Edmundas Vengianskas, Alfonsas Paukštė ir Juozas Mikulis.

Valeria ir Joseph Stanaitis, Oak Lawn, IL, siųsdami „Draugo" prenumeratos mokestį, pridėjo dar 100 dol. Ši auka maloniai pradžiugino, nes tai yra brangi dovana laikraščio leidimui palengvinti. Nuoširdžiai dėkojame jo rėmėjams už pagalbą.

Straipsnelio autorė atsiprašo už klaidą, išspausdintą gegužės 31 d. „Drauge", straipsnyje „Tiesiame pagalbos ranką". Aprašant Vaclovo Sevruko laidotuves, paminėta, kad jo pelenai buvo persiųsti į Lietuvą šeimai. Tai neatitinka tikrovei. Lietuvos Dukterų draugijos rūpesčiu V. Sevrukas buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse, Justice, IL. Jo pelenų persiuntimu ir paminklo pastatymu pradėjo rūpintis kiti asmenys (apie tai taip pat buvo rašyta „Drauge").

x **Tėvų Dienos** šv. Mišių bei maldų novena prasidės birželio 9 d. ir tęsis iki 18 d., Marijonų koplyčioje prie „Draugo". Ši novena skirta Švč. Jėzaus Širdies garbei, meldžiant tėvams kūno ir sielos sveikatos, sėkmės darbuose, kantrybės kančioje, gi mirusiems — amžinosios laimės. Maloniai kviečiame įsijungti į šias ypatingas mūsų maldas. Savo tėvų, vyrų, uošvių ir senelių vardus siųskite: **Marian Fathers, 6336 S. Kilbourn Ave., Chicago, Il 60629.**

(pr.)

x **„Žydėjusi veikla",** leidinys prisiminti prieš 50 metų veikusį Vokietijoje Liet. Taut. Ansamblį, jau baigiamas paruošti spaudai. Knyga nebus pardavinėjama ir bus išsiuntinėta tik iš anksto parėmusiems ir užsisakiusiems. Ribotu terminu dar galima užsiprenumeruoti ($30) šiuo adresu: **A. Mironas, 6487 Camino del Parque, Carlsbad, CA 92009.**

(sk)

x **Pamaldos** su šv. Mišių auka Švč. Jėzaus Širdžiai pagarbinti ir atsiteisti **birželio 10 d., šeštadienį, 5 val. p.p.** Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Kviečia **Židinys.**

(sk)

x **Siuntiniai į Lietuvą** laivu per **TRANSPAK.** Skubiems siuntiniams — AIR CARGO. **Maisto siuntiniai** nuo **$29** iki **$98.** Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai $39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už**$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312–436-7772.**

(sk)

IR KUO LABIAUSIAI NUSISKUNDŽIAMA

Illinois valstijos generalinis prokuroras Jim Ryan skelbia, kad 1994 m. jo įstaiga gavo 28,000 vartotojų skundų — daugiau kaip pusė jų buvo apie prastai veikiančius automobilius ir namų remontavimo bei pirkimo sukčiavimus. Pasak Jim Ryan, tai parodo, kad vartotojams reikia ypatingo apdairumo, ypač prieš išleidžiant didesnę pinigų sumą. Kiekvienas turi kiek galima daugiau sužinoti apie įstaigą, su kuria ruošiamasi tartis. Dešimt dažniausiai pasitaikančių skundų sąrašas yra toks: namų statyba ir remontai — 27 proc.; automobilių, ypač vartotų, pirkimas — 26%; finansai, įskaitant paskolas, kreditus ir finansų įstaigas — 8%; įvairūs konkursai, pasiūlos pirkti prekes — 7%; kelionės ir laisvalaikio pramogos (agentūros, viešbučiai ir pan.) — 7%; prekių užsakymai bei persiuntimas paštu — 4%; sveikatos paslaugos — 3%; elektroninės prekės — 3%; apdraudos — 2%; investavimai — 1%.

Vartotojai, kurie jaučiasi apgauti ir nori valstijos prokuroro įstaigai pasiskųsti, gali nemokamai skambinti „Consumer Fraud Hotline" 1-800-252-8666. Raštu nusiskundimus galima siųsti: Illinois Attorney's General's Office, Public Service Intake Center, 100 W. Randolph St., Chicago, IL 60601 arba 500 S. Second St., Springfield, IL 62706.

Komp. Vlado Jakubėno kūrybą paminintis leidinys, kurį spaudai paruošė prof. dr. Anicetas Arminas, po ilgesnės pertraukos jau atiduotas spaustuvėn. Jis turėtų pasirodyti dar šį rudenį. Knygos išleidimu rūpinasi Čikagoje veikianti komp. Vlado Jakubėno vardo draugija, kuriai pirmininkauja Edvardas Šulaitis. Beje, gegužės 15 d. suėjo 91 metai nuo komp. Vl. Jakubėno gimimo. Praėjusiais metais Lietuvoje buvo išleistas komp. Vl. Jakubėno muzikinių recenzijų dvitomis. Jį spaudai parengė Čikagoje gyvenanti muzikologė Loreta Venclauskienė.

Š.m. gegužės 21 d. įvyko pirmasis X Lietuvių Tautinių šokių šventės organizacinio komiteto posėdis. Posėdyje dalyvavo daug organizacinio komiteto narių, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, Lietuvių Tautinių šokių instituto pirmininkė Dalia Dzikienė, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Alė Kėželienė ir Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc. pirmininkas Bronius Juodelis. Aptarti esminiai šios šventės planai. Ši jubiliejinė X Lietuvių tautinių šokių šventė įvyks šeštadienį, 1996 m. liepos 6 d., Rosemont Horizon stadione, prie Čikagos.

Birželio 16 d., Vilniuje, Dabartinio meno centre, bus atidaryta Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus ruošiama paroda, pavadinta „Mano gyvenimo išorinė išvaizda: Čikagos stilius".

Kun. Algimantas Gudaitis, SJ, neseniai atvykęs iš Lietuvos studijuoti Bostono kolegijoje, šiuo metu lankosi Čikagoje (pavaduoja Pal. Jurgio Matulaičio misijos kapelioną kun. Algirdą Palioką, SJ, išvykusį į rekolekcijas). Birželio 11 d., tuoj po šv. Mišių misijoje, kun. A. Gudaitis kalbės „Baisiojo birželio" įvykių paminėjime, kurį ruošia LB Lemonto apylinkės valdyba Pasaulio lietuvių centre. Meninę programą atliks Lietuvių operos choras, diriguojamas muz. Alvydo Vasaičio. Akompaniatorė Gintė Čepinskaitė. Visuomenė kviečiama gausiai minėjime dalyvauti.

Gera proga prisiminti savo tėvelius, padėkoti už jų rūpestį ir meilę savo šeimai. Tėvo diena — šeimos pabendravimo diena. O kur geriau ir prasmingiau su lietuviais tėveliais pabendrauti, jeigu ne lietuviškoje aplinkoje, besigardžiuojant mums įprastu maistu, besiklausant lietuviškos dainos? Tokį tėvelių dienos pabendravimą — tėvelių dienos pietus — ruošia Pasaulio lietuvių centro Lemonte renginių komitetas sekmadienį, birželio 18 d., 12 val. Meninę programą atliks dainininkė **Laima Burbienė.** Būtinai reikia iš anksto užsisakyti vietas, skambinant Vilei Marchertienei 708-985-7216.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

• **Kun. Bronius Bulika:** „Tikiu Viešpatie", išleido Kaišiadorių vyskupijos leidykla 1995 m. 242 psl. Kun. Bulika buvo Lietuvoje vikaru ir klebonu keliose parapijose. Porą dešimtmečių buvo Kaišiadorių vyskupijos kancleriu. Turėjo laimės lankytis Berlyne, Briuselyje, Romoje, Prancūzijoje. Ten susipažino su religine literatūra, buvo apsiskaitęs ir šioje knygoje su nuoširdžia religine meile išryškina dvasines idėjas, peržvelgiamas poterių, Dievo įsakymų mintis, pateikiami mąstymai.

• **Kun Jonas Žvinys,** „Mano gyvenimo užrašai". Rankraštį spaudai parengė St. Masionis, dailininkas V. Bačėnas, redaktorė D. Mėlynienė. Knyga taip įdomi, kad nebaigęs skaityti, negali nuo jos atsitraukti. Kun. Žvinys buvo savanoris nepriklausomybės kovose, šaulys, dalyvavo kovose prieš lenkus ties Giedraičiais, paskui baigė kunigų seminariją, buvo partizanų vadu. Klebonavo įvariose parapijose, buvo okupantų suimtas, kalintas įvairiose kalėjimuose, sunkiai dirbo Sibiro lageriuose, po Stalino mirties arti 10 m. išbuvęs Sibiro lageriuose, paleistas. Grįžęs Lietuvon, enkavedistų buvo terorizuojamas, siekiant paversti šnipu, bet jis nepalūžo. Atsiminimai apima 1918–1982 metus. Nuostabiai gyvai pavaizduojamas laikotarpis Lietuvoje ir Sibiro tremtyje.

• **Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarija.** Tiražas 20,000. Išleista 1995 m. Tai nuostabiai dailus spalvotas albumas. Pradžioje — istorinė apžvalga, aptariant seminariją nuo 1622 m. iki dabar. Įvadas — lietuvių ir anglų kalba. Anglų tekstą paruošė R. Kirk. Nuotraukos P. Zinkevičiaus. Įžangoje aptariami seminarijoje ir Teologijos-filosofijos fakultete studijavę ar dėstę vysk. M. Valančius, K. Jaunius, vysk. A. Baranauskas, Totoraitis, Alekna ir daugybė kitų. Tiesiog neįtikėtina, kad dabar Lietuvoje būtų išleistas toks nuostabiai dailus spalvotas albumas, su tiksliai apmąstytu įvado tekstu ir ypač patraukliomis spalvotomis, per visą stambų puslapį, nuotraukomis.

J. Pr.

• **„Naujasis židinys/Aidai".** 1995, balandis. Leidžia „Aidų" leidykla, Universiteto 4, 2001 Vilnius. Vyr. redaktorius Petras Kimbrys.

Mėnesinis religijos ir kultūros žurnalas. Numeryje: Mykolas Drunga nagrinėja žodžio „dvasingumas" reikšmę, jo netinkamą naudojimą šiandien; Walter Banjamin analizuoja kalbos prasmę apskritai, išskirdamas žmogaus kalbą; apie Kristaus prisikėlimą rašo Anthony Bloom; „Pranciškono mėlynas dangus" — taip pavadintas Jono Juškaičio straipsnis apie „sielos lyriką" (kaip jis vadina) pranciškoną, poetą kun. Leonardą Andriekų; spausdinami kiti visuomeninio, kultūrinio gyvenimo aktualijas atspindintys rašiniai.

• **Vytis.** Redaktorė Marytė Abbott, P.O. Box 1934, Grand Central Sta., NY 10163-1934; tel.: (718) 937-3352.

Mėnesinis žurnalas anglų kalba, aprašantis Lietuvos vyčių veiklą Lietuvoje ir pasaulyje. Tęsiama pažintis su Lietuvos ambasados Amerikoje darbuotojais, pateikiami valgių receptai, lietuvių kalbos pamoka, kt. straipsniai.

Maironio lit. mokyklos, veikiančios Pasaulio lietuvių centre, devintokai (iš kairės) Austė Ringutė, Darius Barkauskas, Rimantas Marčiulionis ir Vika Gylytė ruošiasi įnešti vėliavas mokyklos mokslo metų užbaigimo iškilmėse gegužės 20 d.